Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 307. szám. Hétfő, november 9.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A hadügyi felségjogokról.*)

Irta: *Dr. Jászi Oszkár,* jogakadémiai tanár.

KÖNYVTÁR

Budapest, november 8.

I.

A most folyó nagy politikai harc, mely a magyar vezényleti és szolgálati nyelvnek a közös hadsereg magyar részébe való behozatala körül folyik, felvetette az 1867: XII. törvénycikk 11. §-a értelmezésének a kérdését is. A magyar vezényszóért való küzdelmet két alapon folytatják. Részint politikai követelményképp állitják fel, melyet a most arra jogositott tényezőtől, a királytól akarnak kivivni: s itt a kérdés nem quid juris, hanem csak quid consilii. Vagy arra az alapra helyezkednek, hogy nincs is joga a királynak a vezénylet nyelvét megállapitani, azt neki a 67: XII. törvénycikk 11. §-a nem adja meg: ekkor a quid juris kérdése válik döntő fontosságuvá.

Fontos kérdés tehát a 67: XII. törvénycikk 11. §-ának értelmét tisztába hozni s igy a quid juris kérdését eldönteni: mert a király s nemzet közt támadó konfliktus méregfogát veszi ki annak megállapitása, hogy e nemzet idáig jogában, törvényeiben meg nem sértetett, hogy a király csak törvényadta jogával él, mikor a fennálló jog megváltoztatásába, uj törvényalkotásba beleegyezni nem akar. Amely magatartás végre is a törvényhozás mindegyik faktorának a törvényhozás körül biztositott függetlenségéből s jogilag szabad elhatározásából következik, ami végső sorban a törvényhozás szuverénitását teszi ki.

E kérdéssel legujabban, elég visszhangot keltve, *Rohonyi* Gyula foglalkozott s az ő fejtegetéseire óhajtok néhány megjegyzést tenni azért, mert ő e kérdést uj érveléssel igyekszik tisztába hozni, mely érvelés és eszmemenet azonban szerintem egészen téves. És hangsulyozom: itt nem tárgyalom a kérdést összes vonatkozásaiban, kimeritően, csak ez uj ellenérvekkel foglalkozom.

Rohonyi, hogy a végén kezdjem a dolgot, arra az eredményre jut, hogy „a nyelv meghatározásának joga nem tartozik sem az egységes vezérlet, vezénylet, sem a belszervezet kérdéseihez, hanem a véderőtörvény keretébe". Vagyis „a magyar törvényhozást (a királyt s nemzetet együtt) illeti meg a nyelv meghatározásának joga, mert arról soha le nem mondott".

Már most mire alapitja Rohonyi e felfogását?

Mellékesen a német hadseregre utal, mely, jóllehet a tag-államok hadseregeiből áll, mégis egységesnek tartatik. Következik, (ugy hiszem, erre gondol, bár nem mondja ki) hogy az egységesség mellett annál inkább megfér a nyelvbeli különbözőség is. A német hadseregből vett érvét azonban, azt hiszem, mellőzhetjük. Ott a *hadsereg* egységessége képezte fejtegetés tárgyát; nálunk az, hogy a *vezénylet* egységessége miben áll. S éppen alkalmatlan e példa már csak azért is, mert ami itt kérdés, hogy a vezénylet egységességéhez a vezényleti nyelv egységessége hozzá tartozik-e, ott nem kérdés. Minden tag-állam hadseregének német a vezénynyelve.

Rohonyi első érve, ha jól értettem meg okoskodását, ez: a mi törvényhozásunk nem elégedett meg azzal, hogy a 67: XII. t.-c. 11. §-ában odaállitotta, felségjognak deklarálván, az „egységes vezérlet, vezénylet és belszervezet" szavakat, hanem a későbbi törvényekben körül is irta, hogy miben áll az az egységes vezérlet, vezénylet s belszervezet, s miután egy törvény sem állapitja meg vagy sorolja föl ezek közt a nyelvmegállapitás jogát mint királyi jogot, következik, hogy „a nyelv kérdése nem alkotó eleme az egységes vezérlet és vezényletnek s hogy ennek meghatározása az 1867: XII. t.-c. 11. §-ában nem ruháztatott rá ő felségére".

Már itt mindjárt alapos kételyeim vannak az iránt, hogy e 11. §. értelme más törvények által való megvilágittatásra szorulna s nem volna önálló törvényes szabályozás. Eltekintve, hogy semmi okot nem tud erre Rohonyi felhozni, csak azt kivánom megjegyezni: elképzelhető-e, hogy amikor 1866-ban a kiegyezést oly féltékeny aggodalmassággal készitik, akkor éppen a legérzékenyebb ponton, a király hadügyi felségjogai kérdésében nem készitenek teljes munkát, hanem igazi értelmének megállapitása s fixirozása nélkül kötnek alkut, perfektuálódik a kiegyezés s az igazi tartalom kifejtését rábizzák egy majd csak azután hozandó törvényre s vele egy évnél tovább várnak?

De hát mindettől eltekintve, lássuk, melyek azok a törvényhelyek, melyekben szerinte a vezérlet, vezénylet és belszervezet egységessége körül van irva? Rohonyi a következőket sorolja fel:

Az 1868: XL. t.-c. 49. §-a, mely *a honvédséget* háboru esetére a király által kinevezett hadvezér alá állitja. Az 50. §., mely szerint *a honvédtisztek* ő felsége által neveztetnek ki; és a katonai jelvények, rangjelzetek, felszerelés és

*) Dr. *Jászi* Oszkár, a debreczeni jogakadémia közjogprofesszora ebben a cikkében *Rohonyi* Gyula országgyülési képviselőnek egy nemrég megjelent tanulmányával polemizál. A felségjogok kérdésében ismételten kifejtett álláspontunk teljes megőrzésével megadjuk a vendégjogot a kiváló közjogásznak, fenntartván hasábjainkat ugy Rohonyi Gyulának álláspontja védelmére, mint magunknak esetleges észrevételeink megtételére.

TÁRCA

A jóbarátok.

— A *Budapesti Napló* tárcája. —

Irta: *Montjoyeux.*

Mikor Guichard öt óra tájban odahagyta a hivatalát, igy szólt kollegájához, akivel már tizenöt év óta dolgozott együtt ugyanabban a szobában:

— Nem innánk egyet? Légy a vendégem.

— Nagyon szivesen.

Egy-két perccel később a két jóbarát már ott ült a Saintgermain bulvárd egy kávéháza előtt, ahol a minisztériumból jövet olykor-olykor abszintezni szoktak.

Miután szemügyre vették a vendégeket és eltréfálkoztak a járókelők felett, Guichard megkérdezte:

— Hogy tetszik a barátnőm?

— A barátnőd? ... Melyik?

— Hiszen tudod ... az, aki megvárt tegnap a minisztérium kapujánál.

— Ugyan, az a barátnőd? Ezt igazán nem hittem volna.

— És miért?

— Mert ... mert ... nos hát azért, mert bámulom a vakmerőségedet, hogy elhozod a hivatalba. Nem vagy óvatos. Főnökünk, az igazgató észreveheti s ez nagyon árthatna a pályádnak ...

— Mi közük nekik ehhez? Ha valami excentrikus, feltünő teremtés volna, akkor még érteném. De hát nagyon szerény és senki sem veszi észre ...

— De ha mégis észrevennék, akkor azt mondanák, hogy rendetlen életet folytatsz.

— Ugyan hagyd! Ugy látszik, te még a mult században élsz. Ma már nem gondolkoznak kicsinyesen az emberek. Az ilyen gondolkozás még abból a korból való, amikor kihágás volt, ha valaki a kávéházba járt. Ma már mindenki mehet kávéházba és mindenkinek lehet barátnője ...

— Bocsánat ... nekem nincs.

— Az egész más. Ha nincs, hát azért nincs, mert nem akarod, hogy legyen, vagy nem tudsz magadnak találni ...

— Persze azt hiszed, hogy csak te értesz az ilyesmihez! Pedig az embernek csak a kezét kell kinyujtania. Érdem is az, ha az embernek barátnője van! Csak utána kellene néznem és ...

Ezzel Lamiche büszkén kiegyenesedett és megvető pillantást vetett Guichardra, amint alakját az övével összemérte.

— Egyébként a te dolgod, hogyan vélekedel minderről. Szerencsére főnökeink nincsenek a te korlátolt véleményeden. Kevéssel azután, hogy tegnap elváltam tőled, a levelező-osztály főnökével találkoztam. Delphinet karonfogva vezettem s mégis mélyen megemelte előttünk a kalapját. Pedig nagyon jól tudja, hogy nem vagyok házas.

— Lehet. Annyit azonban mondhatok neked, hogy ha a fizetésemelés előtt találkozott volna veletek, akkor ugyancsak megégetted volna az ujjadat ...

— De hát miért? Elhanyagolom talán a munkámat? Vagy vetheti-e valaki a szememre, hogy későn járok a hivatalba, vagy hogy akár csak egyszer is megzavartam volna a rendet?

— Szó sincs róla, most még van akaratod, de ennek a viszonynak előbb-utóbb meglesz rád a hatása s akkor másként lesz ...

— Micsoda természeted is van te neked, hogy mindent ilyen sötét szinben látsz! Örökké el vagy keseredve mindenki és minden ellen és nem veszed észe, hogy valóságos gyönyörrel ócsárlod másoknak az életmódját ...

— Én nem látok feketén, én nagyon jól látok, és mivel tizenöt év óta ismerjük egymást, jussom is van ahhoz, hogy javadra véleményemet elmondjam. Ha másról volna szó, törődne mindezzel az ördög, én bizony csak jóbarátságból beszélek. Különben is te hoztad szóba a dolgot. Azt mondod, hogy a természetem kellemetlen. Hát tévedsz, én csak őszintén elmondom a legbensőbb meggyőződésemet és ismétlem, hogy komoly embernek nem szabad szeretőt tartania, hogyha hivatását és jövőjét nem akarja kockára vetni ... Mert nézd csak! Ilyen élet mellett egy fillért sem takaritasz meg ... De hátha valami baleset ér, mit csinálsz akkor? Akkor hoppon maradsz s azok az asszonyok, akikkel a pénzedet elpocsékoltad, aligha sietnek a segitségedre, ugy-e? Nekem ellenben van rangom, vannak hárompercentes értékpapirjaim és gondtalanul nézek öreg napjaim elé. Hidd meg, az asszonyokat ugy kell venni, mint egy pohár sört, ha az ember megszomjazik. Megiszszuk, fizetünk és továbbállunk ...

— Ez természet dolga! Én nem tudok ugy gondolkozni, mint te ...

— Annál rosszabb, kedves barátom! Te visszásan fogod fel az életed s hogyha én hivatalfőnök volnék, az olyan tisztviselő sohasem lépne elő, akinek viszonya van. Veszedelmes példának tekinteném s azon volnék, hogy megszabaduljak tőle.

— Köszönöm szépen.

— Ezt csak ugy elvből mondom, a nélkül, hogy meg akarnálak sérteni ...

Guichardnak egy kis időre volt szüksége, hogy ezt a szónoklatot megemészsze, azután igy szólt:

— Ha neked elveid vannak, akkor figyel-

Lapunk mai száma nyolc oldal.

felfegyverkezés, valamint a szolgálat és gyakorlat szabályai *a honvédségnél* és *sorhadnál* egyenlők lesznek.

Felhivja továbbá figyelmünket arra, hogy az 1868 : XLI. t.-c. (a honvédségi törvény) 18., 27. és 28. §-aiban ugyanazokat az elveket szószerint átvette, melyek a XL. t.-c. fenti §-aiban ki vannak mondva.

Majd felhozza *a népfölkelési* törvényt, az 1886 : XX. t.-c.-et, mely a népfölkelés vezérleti és vezényleti egységességéről a 7. §-ában szól, s az uj védtörvényt, mely *a népfölkelésre nézve* ugyanerről 58. és 59. §-aiban rendelkezik.

Ezekről a törvényhelyekről tartja Rohonyi, hogy bennök az 1867 : XII. t.-c. 11. §-ában odaállitott szavak: „az egységes vezérlet, vezényelt, belszervezet“ értelme meg van magyarázva és körül van irva.

Már első pillantásra föltünik, hogy mind ez idézett törvényhelyek a *honvédségről*, *népfölkelésről* rendelkeznek, de nem a közös hadseregről. Ahol ez idézetek közt a közös hadsereg (sorhad néven) emlitve van, az 1868 : XL. t.-c. 50. §-ában, ott is csak azért van fölemlitve, hogy megállapittassék, hogy a honvédség jelvényei stb. stb. (lásd fent) olyanok legyenek, mint a sorhadéi. És mégis e helyekkel látja Rohonyi magyarázva az 1867 : XII. törvénycikk 11. §-ának értelmét, amely — azt csak ő is megengedi — par excellence a később ugynevezett közös hadseregről szól. (Hogy vonatkozik-e e törvényhely a honvédségre is, arról később.) Azt kellene hinnünk, hogy ha igaz az, amit Rohonyi tart, hogy az egységes vezérlet, vezényelet és belszervezet fogalmát s tartalmát csak a részletes hadügyi törvényekből lehet megismerni s megállapitani, akkor az volna természetes, hogy e fejtegetéseket *a közös hadseregre* nézve tartalmazná az 1868 : XL. törvénycikk, mely elsősorban éppen e hadseregről szól. Hiszen azt csak megengedi Rohonyi, hogy az 1867 : XII. törvénycikk 11. §-ában az „összes“ vagy „egész“-nek nevezett hadsereg egységes vezényletéről van szó, vagyis a vezényleti, vezérleti, belszervezeti egységesség az összes hadsereg két alkotó eleme, az osztrák és a magyar hadsereg közti vonatkozásra van ott értve. Ha pedig ez igy van és igaz az, hogy ez egységes vezénylet etc. kifejezések tartalmát a véderőtörvényekben kellett még meghatározni, akkor az 1868 : XL. t.-c.-ben elsősorban *a közös hadseregre* vonatkozólag lettek volna ily vezényleti, vezérleti és belszervezeti kifejtések foglalva; vagyis az állapittatott volna ott meg, hogy miben áll, mi a köre *a közös hadseregben* (tekintve, hogy az jogilag két részből, egy magyar és egy osztrák részből áll) az egységes vezényletnek stb.; nem pedig, amit Rohonyi idéz, — mert hisz a közös hadseregre nézve nem is tud törvényhelyet idézni — hogy a honvédségnél, népfölkelésnél mik az e körbe tartozó szabályok.

Az bizonyos, hogy az 1867 : XII. törvénycikk 11. §-ának „egységes vezényletstb.“ kifejezései nem a közös hadsereg és a honvédség közt való egységre vonatkoznak, (hiszen honvédség akkor nem is volt s hogy lesz-e és milyen, bizonytalan volt) hanem igenis a vezényletstb. egységére a magyar és osztrák hadsereg közt. Ezt a szakasz figyelmes elolvasása után a ratio és occasio legis szem előtt tartásával mindenki kétségtelennek fogja találni. Ennélfogva ha csakugyan az volna a törvényhozó gondolata és a szabályozás koncepciója, hogy ez egységesség tartalmát, körét, mértékét, a védtörvényekből kell kivenni, akkor az lett volna természetes, ha a közös hadseregre nézve állapitották volna meg a védtörvényben az egységes vezérlet, vezénylet s belszervezet körét és tartalmát. Miután pedig ezt nem találjuk, Rohonyi sem tudja megmutatni, már ez maga nagyon aggályossá teszi az ő elméletét, mert csak föl lehet tenni a törvényhozóról, hogy ha csakugyan ez lett volna a koncepciója, e meghatározást meg is tette volna a közös hadseregre nézve is a véderőtörvényben s nem akar szántszándékkal rejtvényeket föladni.

De hát ez nincsen benne és Rohonyi további okoskodása ime ez: A fentidézett törvényhelyekben jut kifejezésre mindaz az egységes vezérlet, vezénylet és belszervezet, amit az 1867 : XII. t.-c. 11. §-ának e szavai alatt érteni akart; már pedig a vezénynyelv nincs egységesen szabályozva s igy nem is tartozik a vezénylet, vezérlet és belszervezet fogalma alá s igy nem is lett átadva a 11. §-ban a királynak.

Ám legyen. Hajlandó vagyok eltekinteni attól a kardinális szemponttól, amit fentebb emlitettem, hogy itt, e citált helyeken a közös hadsereg van szembeállitva a honvédséggel s népfölkeléssel s köztök való egységesség van — ugy ahogy — megállapitva, mig az 1867. XII. t.-c. vitatott 11. §-ában a magyar és osztrák hadsereg közt való, mily jellegü egységességről van szó. Hajlandó vagyok egy percre elfogadni, hogy a közös hadsereg és honvédség között való vezényleti sat. egységesség mértékét kell irányadóul elfogadni a közös hadsereg két alkateleme (magyar és osztrák) közti egységes vezénylet sat. mérvére, mivoltára nézve. Lássuk, hogy Rohonyi a fenti törvényidézetekkel mit mutatott ki. Csak azt: hogy a közös hadsereg egyrészt, másrészt a honvédség és népfölkelés a vezérlet, vezénylet és belszervezet sok kérdésére nézve egyformán van szabályozva. De azt nem mutatta ki, mert nem is mutathatta, amit pedig bizonyitottnak vél, hogy a haderő e három részének tényleg egységes vezénylete, vezérlete, belszervezete volna. Hiszen, hogy egyebet ne emlitsek, a vezérlet dolgában óriási különbség van köztök; mikor a honvédséget és népfölkelést a király csak az országgyülés beleegyezésével vezényelheti ki az országból vagy annak együtt nem léte és sürgős szükség esetén az összes minisztérium felelőssége s az országgyülés utólagos jóváhagyása mellett; mig a közös hadsereg vezérletében keze nincs megkötve. A közös hadseregnek külön tisztikara van, a honvédségnek is külön, valjon egységes vezérlet-e ez? S különösen egyformán és csak annyira egységes-e ebben a közös hadsereg magyar és osztrák része egymással, (amiről az 1867 : XII. törvénycikk 11. §-ában szó van), mint a közös hadsereg és a honvédség egymással? Az 1868 : XLI. törvénycikk 7. §-a hét honvédkerületet állit fel: valjon ily jellegü belszervezete volt a közös hadseregnek is? Valjon oly szabályok érvényesültek-e a közös hadseregnél is a tisztikar összeállitására, mint e törvény 16. §-a szerint a honvédségnél, vagy pláne azt tartja Rohonyi egységes vezénylettel, vezérlettel és belszervezettel megférőnek, *hogy a népfölkelés csapatai maguk választják fő- és altisztjeiket* (1868 : XLII. törvénycikk 6. §.); avagy (a vezénynyelv ügyét, mint vitakérdést most függőben tartván) a honvédség zászlója egyformaképp lett-e megállapitva a közös hadseregével?

Csak egy pár példát hoztam fel annak bizonyitására, hogy nem áll az, mintha az egész fegyveres erőnek, tehát közös hadseregnek, honvédségnek és népfölkelésnek vezérlete, vezénylete, belszervezete egységessé tétetett volna, s igy nem áll az, hogy ami nem lett egységesen szabályozva a közös hadsereg és honvédség közt, az nem is tartoznék az 1867 : XII. t.-cikkben emlitett egységes vezérlet, vezénylet s belszervezet körébe s igy a nyelv sem e miatt a vezénylet fogalmába. Nem áll, mert hiszen ime mindenki által a belszervezet fogalmához tartozónak ismert főkérdések lettek különbözőképp szabályozva, valamint a vezérlet főfontosságu kérdései is.

De hát Rohonyinak egy főérve, amelylyel különben azt is bizonyitottnak látja, hogy a törvényhozás nemcsak le nem mondott róla, de egyenesen fenn is tartotta a nyelvmeghatározásnak jogát, az, hogy abba az összes hadseregbe, amelyről az 1867 : XII. t.-c. szól, beletartozik a honvédség és népfölkelés is, tehát ha annak az összes hadseregnek egységes vezényletéhez hozzátartoznék a vezénylet nyelvének meghatározása is és a vezénylet egynyelvüsége is, akkor azt nem lehetett volna a honvédségre nézve törvényben megszabni s magyarnak megállapitani. Hogy pedig meg lehetett, az éppen azt bizonyitja, hogy a nyelvmeghatározás joga nem tartozik a vezénylet jogához, nem lett a 11. §. által a királyra ruházva, hanem megmaradt törvényhozásilag elintézendőnek, amint azt a honvédségre a törvényhozás el is intézte az 1868 : XLI. t.-cikkel. A közös hadsereg magyar részére nézve pedig az 1868 : XL. t.-c.-ben pusztán célszerüségi szempontból (mert nem volt elég magyar tiszt) nem tette meg.

Ez Rohonyi érvelésének záróköve. Ezzel

---

meztetlek, hogy találkozót adtunk itt egymásnak Delphine-nel. Sőt még arra is számitottam, hogy mulattadni fogod, amig borotválkozni megyek. De hát nem akarlak zavarba hozni, azért föl mentelek...

— Erre nincsszükség. Tudom, mi illeti meg a nőket. Végre is a te barátnőd és mig odavagy, szivesen maradok vele, annál is inkább, mert hiszen azt mondtad, hogy nagyon csinos.

Nem volt már idejük további megbeszélésekre. Delphine megérkezett. Guichard bemutatta és rögtön el is szaladt a borbélyhoz. Néhány pillanatnyi hallgatás és szemlélődés után Lamichenak őszintén be kellett látnia, hogy Delphine olyan nő, aki mindenképpen megérdemelte a figyelmet. Beszélgetni kezdtek. Lamiche a hivataláról, Delphine a maga állásáról.

Azután Guichardról kezdtek beszélni.

— Jó ember — mondta Delphine — egy kicsit talán könnyelmü, de hát ezek a legjobb emberek. Tökéletesség ugy sincs a világon...

— Ó ha nem volna olyan szórakozott és fejetlen, akkor sokkal jobb állása lehetne már.

— De hiszen még fiatal, elérheti.

— Haj! Annyi kitünő ember van a velünk egykoruak között, hogy kevés hely maradt azok számára, akik nem komolyak.

— Ön megrémit engem!... Hiszen ő nagyon tehetséges, neki csak akarnia kell...

— Bizonyára, még nincs minden elveszve. Éppen az imént beszéltem vele erről. Az ő könnyelmüsége, amint ön mondja, semmiesetre sem kelthet bizalmat, ő a bohém a hivatalnokok között, és ez a két szó nem illik össze. És eltekintve mindettől, nem is adhat biztos nyugalmat egy asszonynak. Keveset keres. Milyen segitséget lehet tőlem várni, ha arra esetleg szükség támad? Hisz egy fillérnyi vagyona sincs. Micsoda kilátásokkal biztathat ő egy asszonyt? Nyomorusággal, ha az állását elveszti. Összehasonlitottuk egymás helyzetét. Én egész életemen át komoly voltam és rendszeretetemmel, szerény életmódommal tisztességes jóléthez jutottam. Ha valami szerencsétlenség ér, védve volnék, ha elveszteném az állásomat, jó hiremnél fogva rögtön másikat kapnék.

— Szegény Guichard... Tudja-e, hogy amit ön beszél, az éppenséggel nem örvendetes?

— Istenem! Mit törődik ő azzal. Ő olyan legény, aki csak futólagos érzésekre van berendezve; szereti a változatosságot. En azonban megőriztem eddig a szabadságomat. És nem is adnám oda bárkinek. Vártam s most a véletlenség egészen váratlanul elébem hoz valakit, akivel az ember boldogan osztaná meg a sorsát... Nagyon jól értem Guichardnak önhöz való ragaszkodását. És irigylem a boldogságáért. De már kevésbé értem az ön vonzalmát.

Virágárus-lány jött arrafelé. Lamiche néhány rózsát vett és udvarias mozdulattal nyujtotta át Delphine-nek.

— Szegény fiu, — mondotta halkan, — nagyon meg vagyok lepve, nagyon el vagyok szomorodva... Igy hivatalban dolgoznak önök?

— Igen, de én százhuszonöt frankkal keresek többet havonkint.

— Ah! — felelte Delphine mosolyogva.

Guichard mellettök termett, akárcsak a földből bujt volna elő. Bocsánatot kért, hogy olyan soká megvárakoztatta őket, néhány mentegető szót dünnyögött. De rögtön meg is nyugodott, látva elégült arcukat.

Menni készültek.

— Kedves Lamiche, köszönöm szeretetreméltóságodat. Viszontlátásra!...

— Viszontlátásra... És pedig itt. Holnap rajtam a sor és reménylem, hogy önagysága boldoggá tesz azzal, hogy eljön veled.

Guichard kérdő pillantást vetett Delphinere.

— Nagyon szivesen, uram, — felelte Delphine élénken, — nagyon örülök, hogy viszontláthatom önt.

———

szemben a következő tételeket látom felállitandóknak és bizonyithatóknak:

1. Az 1867 : XII. t.-c. 11. §-ában az egész hadsereg két alkateleme, az osztrák és a magyar közt való egységes vezérlet, vezényelet és belszervezetről van szó, nem pedig a közös hadsereg és a honvédség (népfölkelés) közt való egységes vezénylet s a többiről. E tételt már fentebb fejtegettem.

2. A közös hadsereg két jogi alkateleme, a magyar és osztrák hadsereg közt a vezérlet, vezénylet és belszervezet egysége sokkal teljesebben és több tárgyra van *jogosan, senki által nem diffikultálva*, keresztülvive, mint egyrészt a közös hadsereg, másrészt honvédség és népfölkelés közt; és igy abból, hogy menynyire s miben egységes a vezénylet stb. a közös hadsereg és honvédség közt, nem lehet következtetést vonni arra, hogy mennyire s miben legyen egységes a vezénylet stb. a közös hadsereg két jogi alkateleme közt, a magyar és osztrák hadsereg közt. Ezt is fentebb bizonyitottam.

3. Végre nem áll az, hogy abba a védelmi eszközbe, mely az 1867: XII. t.-c. 11. és következő §-aiban szabályoztatik, beletartozik a honvédség és népfölkelés is és igy a honvédségre és népfölkelésre nézve is ugyanoly vezényleti, vezérleti és belszervezeti felségjogok illetnék a királyt, mint a közös hadseregre nézve.

BELFÖLD

Gulner Gyula fölmentése. A hivatalos lap mai száma az alábbi legfelsőbb kéziratot közli:

A belügyminisztérium vezetésével megbizott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán *Gulner Gyula* belügyminiszteri államtitkárt ezen állásától, hü és buzgó szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1903. évi november 6-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.

A függetlenségi párt szervezkedése. *Zombor*ból telegrafálják: A zombori függetlenségi párt ma tartotta alakuló gyülését, amelyen *Lengyel* Zoltán és *Reich* Aladár országgyülési képviselők is résztvettek. Dr. *Pataj* Sándor kifejtette a párt programmját, mire Kossuth Ferenchez üdvözlő táviratot küldtek.

Az uj kormány.

Budapest, november 8.

A mai napon semmi sem történt, ami a parlamenti zavarokból való kibontakozást egy vagy más irányban befolyásolhatná. Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a képviselőház holnapi ülése elé, amikor *Tisza* István alkalmasint szintén részt vesz a programmnyilatkozata felett megindult vitában, hogy válaszoljon *Kossuth* Ferenc kérdéseire. *Tisza* István válasza döntő lehet a függetlenségi párt aznap esti értekezletének határozatára, bár sokan azt hiszik, hogy a leszerelés hivei már ma is többségben vannak a pártban. A párt harcias része is ragaszkodik álláspontjához és ma már egy aradi lap révén azt is lehet tudni, hogy *Barabás* Béla szintén a küzdők mellé áll. *Barabás* azt mondta az idézett lap tudósitójának, hogy a Kossuth-párt nem fog leszerelni, mert a párt zöme a további harc folytatását kivánja s küzdeni fognak a magyar vezényszó kivivásáért. Ez a dolog, mint mondta, nem elvi, hanem taktikai kérdés és éppen azért pártválságot nem lehet csinálni a dologból. Hire jár, hogy Szederkényiék, akik a harcoló ellenzék néven veszik föl az uj küzdelmet, manifesztumot fognak intézni a nemzethez, ha Kossuthék pártja a leszerelés mellett határozna és abban meg fogják okolni, miért tartják szükségesnek a harc folytatását.

És mialatt a Kossuth-párt értekezletének eredményét latolgatják, az uj kormány az egész vonalon berendezkedik, mintha teljesen elvonultak volna felette azok a fellegek, amelyek még mindig ott kóválygognak a politikai látóhatáron.

Bucsu és bemutatás.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter ma reggel bucsuzott el az Akadémia tiszti- és tanári kara, valamint a növendékektől, szép ünnepség keretében. Az Akadémia kápolnájában fél 9 órakor zenés misével kezdődött az ünnepség, amelyen megjelentek az összes tisztek s növendékek teljes diszben. Az első padban foglalt helyet tábornoki egyenruhában a volt parancsnok, honvédelmi miniszter. A szertartást dr. *Auer* Jenő katonai plébános végezte, mely alatt az operaház tagjai énekeltek. A mise végeztével a növendékek felvonultak az emeleti diszterembe s ott sorakoztak. Kilenc óra elmult amikor *Nyiry* Sándor miniszter *Bolgár* főhadnagy segédtisztivel a terembe lépett, lelkes éljenzés közepette. — *Nyiry* Sándor miniszter magas szárnyalásu beszédet intézett a növendékekhez, melyben utalt az Akadémia hivatására, megemlékezett annak magas szinvonaláról, s a fiatal katonák lelkére kötötte, hogy ezt szorgalmukkal, kötelességérzetükkel mindenkorra biztositsák. Miután egyenként nem szorithat kezet, a három évfolyam kilenc osztályának növendékei közül a legidősebbek lépjenek elő, s kézszoritással az összesek nevében pecsételjék meg ezt a fogadalmunkat. Erre az osztályok közül két-két növendék előlspett s kezet fogott a volt parancsnokkal, aki ezután hatalmas éljenzés után távozott. — Ezután a teljes tanári- és tisztikar vonult be a diszterembe *Zeiszberger* őrnagyhelyettes parancsnok vezetése élén.

A tisztek nevében a *helyettes parancsnok* mondott szép beszédet, amelyre *Nyiry* Sándor miniszter felelt. Nagy elismeréssel nyilatkozott a tanári kar eddigi működéséről s kérte, hogy az eddigi uton, az ő nyomdokain haladjanak, biztositva ezzel az Akadémia magas szinvonalát s annak egzisztenciáját. Lelkes éljenzés hangzott fel a beszéd után, melynek csillapultával a miniszter a megjelentekkel kezet fogott, s felhajtatott a honvédelmi miniszteriumba, hogy a honvéd tábornoki, törzstiszti s főtiszti kar üdvözlését, valamint a 68-ik gyalogezred küldöttségét, — amely ezrednél valamikor szolgált, — fogadja.

A Ludoviceum tiszti étkezőjében 1 órakor banket volt, a miniszter is megjelent és számos felköszöntőben ünnepelték.

A honvédelmi miniszteriumban *Nyiry* Sándor vezérőrnagy, honvédelmi miniszter ma délelőtt fogadta a tiszti és tisztviselői kar bemutatkozását. A miniszterium disztermét teljesen betöltötte a tisztviselői kar, amelynek soraiban természetesen nagy számban foglaltak helyet a miniszteriumba beosztott honvédtisztek és honvédtisztviselők is katonai diszben. A tiszti- és tisztviselői kar nevében *Gromon* Dezső államtitkár szép beszéddel üdvözölte a honvédelmi minisztert.

Igen rövid idő hiján tizenkilenc éve, — ugymond — hogy a tiszti és tisztviselői kar báró *Fejérváry* Géza vezetése alatt működött. Az idők folyamán természetesen változott e kar személyeiben, de annak törzse munkatársul működött közre Fejérváry mellett abban a munkában amely a honvédség meggyökeresedésére és megizmosodására vezetett. Szóló e munkatársak sorában foglalt helyet és biztositja az uj minisztert, hogy e tiszti és tisztviselői karban a munkaedzettség és a legfelsőbb trón és a haza iránti hüség és szeretet törhetetlen; hogy e kar minden tudásával, minden tehetségével a kitüzött célt szolgálta mindenkor és azt hiszik, a legfelsőbb helyen is, a nemzet körében is kivivta magának azt az elismerést. Ezt a tisztviselői és tiszti kart mutatja be az uj miniszternek és kéri őt, előlegezze a kipróbált karnak bizalmát és meggyőződhetik, majd hogy annak minden egyes tagja meg fogja állani a helyét és egész odaadással fog működni a trón és a haza érdekében. (Éljenzés.)

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter erre a következőleg válaszolt:

Honvédelmi miniszterré történt kineveztetése nagy és felelősségteljes, de oly diszó feladat elé állitotta, ő felségének kitüntető bizalma szivét oly hálával és lelkesedéssel tölti el, hogy szent kötelességének tartja magát fáradságot nem ismerő buzgósággal, önfeláldozásig menő tevékenységgel a reábizott nehéz feladatnak szentelni. Az elém tornyosuló feladatok, ugymond, engem el nem riasztanak, a nehézségek nem csüggesztenek, mert tudom, hogy mögöttem a miniszterium kitünő, szakavatott, kötelességérzettől, bő szaktudástól, intenziv szakértelemtől áthatott tiszti és tisztviselői kara áll élén a tapasztalatokban gazdag, a katonai ügyek iránt való kiváló fogékonysággal biró, nemes lelkületü államtitkár ur ő nagyméltóságával. S ha már ez a körülmény is kiváló megnyugvásomra szolgál, fokozza ezt az a tudat, hogy a nagynevü, a honvédség körü hervadhatatlan érdemeket szerzett elődeimtől átvett örökség oly szilárd alapokon nyugszik és annyira magában foglalja a további előrehaladás magvát, hogy ezt a feladatot elődeim szellemében tovább teljesiteni és megoldani nem tünik fel előttem nehéznek nem, különösen akkor, ha a miniszteriumnak e kipróbált tiszti és tisztviselői kara engem ugyanezen támogatásban lesz szives részesiteni, amelyben elődeimet részesitette.

Biztositja a tiszt kart, hogy mindenkor előtt fogják látni őt a munkában és mindama törekvésben, amely a honvédség intézményének emelésére, fejlesztésére és egészséges uton való továbbhaladására vezet, és a tiszti és tisztviselői kar érdekeit melegen szivén fogja viselni. Köszönetet mondva az üdvözlő szavakért, igy végezte beszédét: Vezércsillagunk maradjon, mint eddig, ugy ezentul is a jelige, hogy: Istennel királyért és hazáért! (Háromszoros élénk éljenzés.)

Végül a miniszter arra kérte a csoportfőnököket és az osztályvezetőket, hogy neki majd az osztályokban a tiszti és tisztviselői kar valamennyi tagját egyenként bemutassák. Ez meg is történvén, az uj honvédelmi miniszter a csapatisztek tisztelgését fogadta.

A Kisfaludy Társaság üdvözlete.

A *Kisfaludy Társaság* tagjai **ma délután ½1 órakor** tisztelegtek dr. *Berzeviczy* Albertnél, a társaság alelnökénél, miniszterré történt kinevezése alkalmából.

A társaság tagjai *Beöthy* Zsolt elnöknek a New-York palota negyedik emeletén levő lakásában gyülekeztek és onnan együtt mentek le dr. *Berzeviczy* lakására, a harmadik emeletre. Ott voltak *Alexander* Bernát, *Ábrányi* Kornél, *Ábrányi* Emil, *Berczik* Árpád, *Endrődi* Sándor, *Ferenczy* Zoltán, *Fiók* Károly, *Herczeg* Ferenc, *Hegedüs* István, *Heinrich* Gusztáv, *Jakab* Ödön, *Pekár* Gyula, *Rákosi* Jenő, *Radó* Antal, *Riedl* Frigyes, *Theurewk* Emil, *Váradi* Antal, *Vargha* Gyula.

Beöthy Zsolt ékes szavakkal üdvözölte dr. Berzeviczyt.

Nagyméltóságod pályájában — ugymond — nemcsak a Kisfaludy-Társaságnak, hanem egész közmüvelődésünknek talán legrégibb és legfontosabb hagyománya testesült meg: az, hogy a magyar politika és a magyar irodalom mindenkor a legbensőbb legszorosabb, legelválhatlanabb kapcsolatban volt. (Igaz, ugy van!) Ez a hagyomány nemcsak büszkeségünk, hanem áldásunk nekünk, mert ebből a kapcsolatból táplálkozott a magyar politika idealizmusa és nemzeti ereje, éppugy, amint táplálkozott az irodalom erkölcsi és hazafiui felelősségérzete. (Élénk tetszés.) E hagyományt fejezte ki. Nagyméltóságod legnagyobb elődje, báró *Eötvös* József, midőn 1862-ben a feltámasztott Kisfaludy-Társaság elnöki székéből először emelhetett szót, azt mondván: „Mi át vagyunk hatva nemcsak irodalmi feladatunk nagyságától, hanem ennek a feladatnak nemzeti szükségétől is.“

Nagy hagyomány testesül meg nagyméltóságod példájában, sikereiben és törekvéseiben. Bizonyos, hiszem, hogy ennek a hagyománynak ereje élni és hatni fog Nagyméltóságod kormányzó-munkájában, épp ugy, amint melegét éreztetni fogja velünk nagyméltóságod társaságunk élén és körében. (Éljenzés.) És most, kedves társunk, engedd meg, hogy társaink közös örömét, egyhangu határozatuk alapjan evvel az egy pár meleg és őszinte szóval tolmacsoljam. Az isten áldása lebegjen munkád felett és munkád által az isten áldása a hazán! (Lelkes éljenzés.)

Dr. *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatási miniszter igy válaszolt:

Mélyen tisztelt társaim, barátaim! A mi szeretett elnökünknek az én kekves barátomnak, aki köré mindnyájan büszkeséggel sorakozunk, üdvözlő szavai annyira meghatottak hogy valóban hiába keresnék méltó szavakat a válaszra.

Én ugy éreztem, hogy amikor erre a felelősségteljes helyre lépek, sok kötelékeket, amely engem eddig intézményekhez, egyesületekhez, társaságokhoz füzött, meg kell szakitanom; de ugy éreztem, hogy azt a köteléket, amely a Kisfaludy-társasághoz füz, *megszakitanom nem kell és nem is szabad.* (Éljenzés.) Utóvégre a politika sokat kivánhat az embertől, de azt, hogy a családi kötelékeket szakitsa meg, azt nem kivánhatja, (Lelkes éljenzés.) én pedig ezt családi köteléknek tekintem, mert az ember szellemi családjává lesz az az irodalmi társaság, amelynek hagyományait, irányát, szellemét magáévá teszi és amelynek hüséget fogadott. (Éljenzés.)

Engem különösen szoros és bensőségteljes kötelékek füznek a Kisfaludy-társasághoz, aminek magyarázata két momentumban van. Az egyik egészen egyéni természetü, a másik már inkább a közügyre tartozik.

Az egyéni természetü ok az, hogy a Kisfaludy-Társaság engem olyan időben, amikor politikai pályám nyugovópontra jutott, amidőn tehát politikai pozicióm honorálásáról bizonyára nem lehetett szó, irodalmi működésem alapján tisztelt meg azzal, hogy tagjává és később másodelnökévé választott. Ezért ugy érzem, hogy a Kisfaludy-Társaság köztem és az irodalom közt egy legalább rám nézve soha szét nem téphető köteléket létesitett, amely nekem lehetővé teszi azt, hogy életemnek ugyszólván legnagyobb gyönyörüségét szerezzem meg mert az irodalommal való foglalkozást életem legtiszt ább, legtelhesebb, legzavartalanabb örömei közé sorozom. (Éljenzés). Ezért én a Kisfaludy-Társaságnak mély hálával tartozom.

Téli gyógyfürdő Sanatorium Szt.-Margitszigeten. Mindennemü gyógy- és edző-fürdők, kényelmesen berendezett szobák, jó ellátás.

A másik momentum olyan, hogy azt már nemcsak mint tagtárs és mint ember tartozom méltányolni, de annak méltánylására teljes jogom és okom van mint miniszterelnök is. Ez azon meggyőződésem, hogy a Kisfaludy-Társaság a maga munkássága körében a leghelyesebben és a legszerencsésebben egyesiti azt a két szempontot, amelyeknek egyikét sem szabad nézetem szerint komoly irodalmi társaságnak szem elől téveszteni. Hiven megtartja egyfelől a nemes, régi hagyományok és a napi áramlatok minden salakjától menten és tisztán megóvja az irodalom szinvonalának magasságát; de másfelől nem zárkózik el annak a közönségnek a szellemi életétől, amelynek számára utóvégre is dolgozzunk, nem keresi ambicióját a népszerűtlenségben s nem lát semmi előkelőséget abban, hogy felolvasó-terme tátongjon az ürességtől; ellenkezőleg, fenn akarja tartani az eleven kölcsönhatást a müvelt olvasóközönség és az irodalom között. Nem száll le a porba, hanem a közönséget magához emelni igyekszik.

A Kisfaludy-Társaságnak ez a szelleme, mely nézetem szerint e társaságnak nagy érdemét jelzi irodalmunkban, kihivja méltanylásomat, tiszteletemet, elismerésemet ugyis mint miniszternek — és valahányszor csak tehetem, ezt kifejezésre is fogom hozni. (Élénk tetszés.)

Érzem, hogy a Kisfaludy-Társaságnak sokszor és nagy adósa vagyok és bocsánatot kell kérnem, ha irodalmi munkásság tekintetében, már legalább a közel jövőben, talán rossz fizető találnék lenni. Számitok az én tisztelt tagtársaim és barátnőim elintézésére, de azt hiszem, hogy ha irói tevékenységemben koronként a viszonyok változást idéznek is elő, az a meleg, igazán baráti kollégiális érzelem, amely bennünket összeüz, semmi körülmények közt sem fog változást szenvedni.

Ez az, amire önöket kérem és mikor köszönetemet fejezem ki szives megjelenésükért, magamat továbbra is jóindulatukba ajánlom. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Azután *Rákosi* Jenő főrendiházi tag üdvözölte, mint az *Otthon-kör* elnöke, a kör megbizásából az uj kultuszminisztert. *Berzeviczy* hangsulyozta válaszában, hogy mindig büszkesége lesz, hogy az irókhoz és hirlapirókhoz számithatja magát. Igyekezni fog arra, hogy hivatalos müködése méltó legyen arra, hogy a komoly és jóindulatu sajtó müködésében támogathassa. (Élénk éljenzés.)

Gróf Tisza István mandátuma.

Nagyváradról jelentik: Ma reggel 9 órakor gróf *Tisza* István képviselővé való jelölésére *Szilason Bölöny* József kastélyában összegyültek a kerület vezető férfiai. Ott voltak többek között *Gajári* Ödön, báró *Feilitzsch* Artur, *Teleki* József, *Halász* Zsigmond, *Papp* Géza orsz. képviselők, *Markovics* Antal, az ugrai szabadelvüpárt elnöke, a vármegyei párt részéről *Hegyesi* Márton alelnök, *Escherolles* Sándor, *Márkus* László, *Deésy* Géza, *Beöthy* Pál és a kerület vezető emberei közül számosan. A társaság Szilasról *Ugrára* indult, ahol a városháza előtt nagy tömeg választó várta őket.

Markovics pártelnök megnyitotta a gyülést és felolvasta Tisza Istvánnak a választókhoz intézett levelét, amelyben kifejti, hogy miért kellett neki kormányalakitásra vállalkozni és magát a választók bizalmába ajánlja. Az éljenzéssel fogadott levél után lelkes beszédben ajánlotta, hogy Tisza Istvánt jelöljék ismét a szabadelvüpárt képviselőjévé. Az inditványt nagy éljenzéssel elfogadták. Beszéltek még *Gajári* Ödön, *Deésy* Géza, *Szunyogh* Szabolcs és többen. Ugráról a társaság *Szakal* községbe ment, ahol *Papp* Géza országgyülési képviselő ajánlotta Tisza Istvánt a választóknak képviselőjelöltül, amit nagy lelkesedéssel fogadtak. Beszéltek még *Bölöny* József, báró *Feilitzsch* és még többen. Ebéd után a társaság zászlókkal vonult *Homorogba*, ahol *Márkus* László és báró *Feilitzsch* Artur mondottak beszédeket. Ott is nagy lelkesedéssel fogadták őket. Innen a társaság Komádi községbe ment, ahol azonban a jelölést nem ejthették meg, mert a *socialisták* elfoglalták az elnöki emelvényt és a szónokokat nem engedték szóhoz jutni. Ezután a társaság visszautazott *Szilasra*. Holnap folytatják körutjukat és estére Gesztenben bevégzik, ahonnan a képviselők visszautaznak Budapestre. A kerület szabadelvüpártja üdvözlő iratot intézett gróf Tisza Istvánhoz, amelyben meggyőződését fejezi ki, hogy Tisza kiváló tehetségének, államférfiui bölcseségének, vasakaratának, kiapadhatatlan munkaerejének és a legnemesebb értelemben vett hazafiságának sikerülni fog hazánkat kivezérelni azon sulyos helyzetből, melynek végzetes körülményeit oly régen szemlélik aggódó tehetetlenséggel és sikerülni fog alkotmányosságunkat megmentve, rendezett viszonyokat teremteni az államélet minden vonalán.

Kossuth Ferenc álláspontja.

Kossuth Ferenc lapjának vasárnapi számában vezércikkben fejti ki álláspontját a változott helyzetről.

Van-e a nemzetnek ereje — ugymond — megdönteni az uralkodói akaratot? Aki azt hiszi, hogy van, annak próbálkozása jogosult, sőt hazafias és elismerésreméltó. De ha olyan próbálkozik, aki nem hiszi ezt, az vétkezik hazája ellen, mert tudva viszi azt bele a legnagyobb rázkódtatásokba és szenvedésekbe. Megirtam már máskor, hogy igazság szerint csakis a nemzet döntheti el, hogy akarja-e kockára tenni mindenét azért, hogy most elodázhatlanul érvényesüljön nyelvének joga? Én részemről oly irányban igenis merem vállalni a felelősséget nemzetem előtt, hogy ne engedjem megcsorbulni előbbi jogi állapotát. De oly irányban, hogy megkérdezése nélkül élethalálharcba vigyem a nemzetet, fegyvertelenül a nyakig felfegyverkezett hatalommal szemben, ily irányban a felelősséget nemzetem megkérdezése nélkül nem vállalom, mert jelszavam: a haza minden előtt.

HIREK

Budapest, november 8.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-ikén uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hirek.** *Frigyes* főherceg tegnap este ½7 órakor Pozsonyból Bécsbe érkezett. — *György* herceg krétai főkormányzó ma délelőtt Bécsből Schaumburg-Lippe hercegné látogatására Sopronba utazott. — *Lónyay* Stefánia grófné állapotának javulása folyton tart.

— **Miniszterek József Ágost főhercegnél.** Az uj kormány tagjai, élükön gróf *Tisza* István miniszterelelnökkel ma délben tisztelgő látogatást tettek *József Ágost* főhercegnél a budai királyi palotában.

— **Anonymus szobra.** A Városligetben, a történeti csarnokkal szemben ma állitják föl minden nagyobb ünnep mellőzésével *Anonymusnak*, III. Béla királyunk *névtelen jegyzőjének* a szobrát. Ez is egyike azoknak a szobroknak, amelyeket a millenium ünneplése alkalmából a király a főváros diszitésére fölajánlott. A szobort *Ligeti* Miklós szobrász-müvész készitette s azt a kormány hosszabb tervezgetés után a Városligetben állitotta föl.

A szobor nagy müvészettel van mega kotva. A szobrász az alakot, a legendához képest, szerzetesként tünteti föl, hosszu csuhában, fejére huzott csuklyával, amely alól csak az orra egy része tünik elő. A szobor igazi müvészi alkotás és Ligeti Miklós valóban szerencsésen oldotta meg a nehéz feladatot, hogy olyan alakot állitson elő, akiről semmiféle tényleges adat nem maradt fönn. A nagy szobor hatása éppen a titokzatosságban van, amelyet a müvész megkapó módon tudott jellegzetessé tenni. A szobor hivatalos átvétele vasárnap délelőtt történt meg. A szobornál pontban ½10 órakor megjelent gróf *Tisza* István miniszterelnök. *Romy* Béla miniszteri tanácsos kiséretében és a főváros hatósága részéről *Halmos* János polgármester és *Heufel* Adolf középitési igazgató. A miniszterelnök néhány rövid szóban átadta a király ajándékozta szobrot a főváros hatóságának a gondozásába, mire a *polgármester* köszönetet mondva a királynak és kormánynak a főváros diszére szolgáló müvészi ajándékért, kijelentette, hogy a főváros hatósága őrködni fog szorgosan a szobor épsége felett. Ezzel az ünnepség véget ért.

— **Kolossváry tábornok reaktiválása.** A hivatalos lap ma jelenti, hogy a király *Kolossváry* Dezső vezérőrnagyot, a volt honvédelmi minisztert, szolgálati rendeltetésének utólagos meghatározása mellett a tábornokok szolgálati létszámába helyezte át.

— **A szegedi Kossuth-szobor megkoszoruzása.** Szegedről táviratozzák: A közel vidék és a tiszaparti városok küldöttségei, mintegy 1500 ember, ma sok koszorut hoztak Szegedre s azokat délelőtt Kossuth szobrára helyezték. Rendzavarás nem történt.

— **Gerlóczy Károly emlékezete.** Kegyeletes ünnepély folyt le ma délelőtt a Baross-utcai elemi iskola szépen feldiszitett tornatermében. Az *Országos Magyar Iskolaegyesület* megalapitója és első elnöke, néhai *Gerlóczy* Károly alpolgármester emlékére alapitványt tett, melynek 100 koronányi kamatait évente egy szegény, német szülőktől származó iskolásfiunak adományozza ösztöndijul. Az idén ezt az ösztöndijat *Demmer* Károly munkás István nevü IV. osztálybeli fia nyerte el, akinek ma adta át az iskolaegyesület ügyvivő elnöke, *Tóth* József kir. tanácsos tanfelügyelő az összeget.

A tornateremben *Barczen* János iskolaigazgató vezetésével a tanitói kar és az iskolásfiuk gyültek össze, jelen volt továbbá az iskolaegyesület néhány lelkes tagja és nagy közönség. Az Acélbang munkásdalárda Szózat-előadása nyitotta meg az ünnepélyt, amelynek elhangzása után *Tóth* József elnök néhány melleghangu szóval emlékezett meg Gerlóczy Károlynak a magyarság és magyarosodás érdekében kifejtett felejthetetlen munkásságáról. Dicsérettel emlékezett meg ezután a főváros buzgó tanitóságáról s megható szép szavak kiséretében átadta az ösztöndijat a kis Demmer fiunak. A lelkes éljenzés elhangzása után a kis fiu mondott köszönetetet a kitüntetésért, amely után *Juhász* Béla tanitó az iskola nevében köszönte meg a jutalmat. A dalárda Himnusz-előadása és az elnök zárószavai fejezték be a szép ünnepélyt.

— **Rákóczi-ünnepély Fiumében.** Fiuméből táviratozzák: A magyar kör ma kitünően sikerült Rákóczi-ünnepet rendezett. Az ünnepi beszédet *Bedőházy* János országgyülesi képviselő mondotta. Ez alkalomra Kossuth Ferenc szép olasz beszédet küldött, amelyet magyarul és olaszul felolvastak.

— **A német császárt megoperálták.** *Berlin*ből jelentik: A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a következők közlésére hatalmaztatik fel:

A császár ő felsége operációnak vetette magát alá, amelyet *Schmidt* Móric tanár titkos tanácsos végzett és amely simán folyt le. Ő felsége az operációs seb meggyógyultáig *hangját nem használhatja. Potsdam*, 1902. november 7. *Leuthold, Schmidt, Ilberg.*

Majd a nevezett lap következőképp folytatja: *Orth* titkos tanácsos górcsövi vizsgálatának eredménye a következő: A polyp igen lágy, kevés sejtet tartalmazó, könnyü szövetből áll, melyet szabályosan rétegezett, a kötőszövet felé erősen határolt felhám fed. A kötőszövet-sejtek egy része finom, barna pigmentszemcséket tartalmaz, melyek nyilván előbb történt kis vérzésektől erednek. A polyp nagyobbszámu vékonyfalu véredényeket tartalmaz. Tehát teljesen ártatlan kötőszövetbeli polypról van szó.

A mai udvari jelentés szerint: A császár és a császárné tegnap sétálni voltak. Az ebédhez és a vacsorához nem történtek meghivások. A mai ebédhez gróf *Bülow* birodalmi kancellár volt hivatalos.

A ma kiadott orvosi jelentés a következőket mondja a *császár* állapotáról:

A császár a tegnapi napot csöndesen töltötte szobájában és éjjel megszakitás nélkül pihent. A kis seb külseje teljesen megnyugtató. A császárnak fájdalma nincs. Hőmérséklet reggel 36·3, érverése 60.

— **Salamon Ödön temetése.** A kerepesi temető halottasházából ma délután kisérték örök nyugvóhelyére elhunyt társunkat, *Salamon* Ödönt. Ravatalát a koszoruk egész garmadája boritotta, köztük az *Ujságirók Egyesületének* és az *Otthon* körnek virágai. A temetéshez kizárándokoltak az irók és ujságirók csaknem mindannyian, festők, müvészek és a megboldogult barátai, tiszteloi nagy számmal.

Ott voltak: *Rákosi* Jenő főrendiházi tag, az Otthon-kör elnöke, *Cziklay* Lajos az *Ujságirók Egyesülete* alelnöke, gróf *Esterházy* Kálmán, báró *Dániel* Ernő, *Heltai* Ferenc, *Pap* Zoltán, *Szóts* Pál, *Pekár* Gyula, *Zboray* Miklós orsz. képviselők, *Szolnay* Antal miniszteri tanácsos; az irók és hirlapirók közül: *Herczeg* Ferenc, *Ábrányi* Emil, *Bródy* Sándor, *Márkus* Miksa, *Gelléri* Mór, *Szana* Tamás, *Beöthy* László, *Sturm* Albert, *Prém* József, *Kenedi* Géza dr. *Fekete* Ignác, dr. *Kovács* Jenő, *Fodor* Oszkár, *Molnár* Ferenc, *Gergely* István, *Eröss* Gyula, *Pásztor* Árpád, *Hollósy* Géza, *Zoltán* Jenő, *Faragó* Jenő, dr. *Bródy* Ernő, *Lampérth* Géza, *Csergő* Hugó, *Révész* Gyula, dr. *Kovács* Dénes, *Jób* Dániel, *Szokolay* Kornél (nejével), dr. *Fehér* Jenő, *Lyka* Károly (nejével), *Balla* Miklós *Lendvay* Sándor, *Londesz* Eliz stb.; a képzőmüvészek közül: *Róna* József, *Tolnai* Ákos, *Basch* Gyula, *Telts* Ede; számos szinész és irodalombarát.

Negyedfél órakor lezárták a koporsót, a lelkész imát mondott, mire a halottat a kocsira tették, s a menet megindult a sir felé. A nyilt sirnál előbb *Rákosi* Jenő mondott gyönyörü beszédet.

Elhunyt barátunkban — ugymond — a társadalom két véglete egyesült: arisztokrata és bohém volt egyaránt. Nem volt hata mas folyam, amely habjaival megtermékenyit egy országot. Kicsiny patak volt, amely virágos pázsitot öntöz, s aki habjaiban megfürdött, az felüdült és keblére fogadta őt. Dicsőségben nem volt része, nem is hajszolta. Csupán kettő után sovárgott: szeretet és igazság után. A nagyközönség nem dob sirjába cserfalombot, de annál igazabb és őszintsbb barátainak, társainak gyásza. Térj hát meg, társunk, az anyaföldben, amely annyival is drágább lesz neküuk, mert te is benne nyugszol.

Azután *Cziklay* Lajos, az Ujságirók Egyesületének alelnöke bucsuzfatta el *Salamon* Ödönt poétikus szavakkal.

Előkelően csendes elmulásod hirével — ugymond — be nagyon elszomoritottad az ujságirók cehét, melynek kiélesedetten tipikus tagja voltál, megsiratott társunk, jó Salamon Ödön. Hus voltál a mi husunkból, csont a mi csontunkból, szivedet, lelkedet velünk egyugyanazon érzés és szellem hatotta át s mégis a lényedben rejlő, a szürke tömegtől megkülönböztető előkelő különlegességek előnyösen kimagasitottak soraink közül, de egyben meg is nehezitették életed folyását. Ezek a szokatlanul finom specialitások voltak legnagyobb és egyedüli földi kinceid. Mert a nyomoruságos siralomvölgyben nem kis megpróbáltatás vár arra, aki a lényében rejlő finom, előkelő, mindennapi alantasságokat utáló lélekkel kárhoztatva van az élet harcait végigküzdeni, ahol a betevő falatért vivott kinos tülekedésben iszonyattal kell félnie attól, hogy kifogástalanul előkelő és tükörtiszta kabátjához a küzdőtér pora meg szenyje tapad. S a magyar ujságirók pillangó-faunájának éppen ezért egyik legérdekesebb s méltán közszeretetben álló speciese voltál te, elkötözött társunk. Te csak olyan virágra szálltál, melynek himpora be nem szennyezhette szinpompától ragyogó szárnyaidat. Inkább nélküloztél, talán nem ritkán ébeztél is, hogysem előkelő lényedhez méltatlan helyen szerezd be mindennapi kenyeredet. A korgó gyomor lelkeket megejtő kinja sem tudott eltántoritani kikristályosodott életnézeteidtől s ha mások tán megesetten járták a hivatásból is

folyó könnyüvérüség gyönyörtkereső utjait, te inkább a legkevesebbel is beérve, derült s előkelő életfilozófiával haladtál az erkölcsi integritás göröngyös ösvényén.

Pihenj itt békességgel s azzal a tudattal, hogy társaid szeretete itt is felkeres s hogy nyájas derütől zománcozott emléked élni fog köztünk, mig csak mi is megtérünk az életharcok után mindenikünknek egyaránt kijáró örök nyugalomba.

A beszéd után egy kis szünet állott be. A szomszédban is temettek valakit s a sirások előbb ott végezték dolgukat. *Salamon* Ödön várt, halálában is udvarias volt, mintha ezt mondta volna: — Csak tessék, én majd azután!

A szomszéd sirnál már az elhantolt sir fölött zokogott a bánatos család, amikor *Salamon* Ödön hült tetemét lebocsájtották az anyaföldbe s minden barát a egy-egy göröngyöt dobott elhunyt társunk nyugvóhelyére.

— **Vidéki zsurnalisztika.** Aszódon *Galgavölgy* cim alatt társadalmi hetilap indult meg. A lap főszerkesztője dr. *Gaál* Elek ügyvéd, felelős szerkesztője *Sebők* Jenő. Az első szám tartalmas és izléses beosztással jelent meg.

— **Ciotta temetése.** *Fiumé*ből táviratozzák: A raprezantaza ülésen *Vio* podeszta *Ciotta* haláláról megemlékezvén, méltatta az elhunyt felejthetetlen érdemeit A közgyülés *Vio* inditványára a város részvétét jegyzőkönyvileg megörökitette. *Ciottát* lovranai villájában helyezték ravatalra. Délután ½2 órakor a kormányzóság, a tengerészeti hatóság, a révhivatal és a sajtó munkásai az *Előre* gőzösön *Lovranába* mentek, ahol *Tisza* István miniszterelnök, a kormányzóság és a tengerészeti hatóság koszoruját a ravatalra tették. Két órakor a *Liburnia* gőzösön a podeszta vezetése alatt a városi képviselők mentek Lovranába. A holttestet a koszorukkal a *Liburnia* hozta. A hajók a holttesttel Fiuméba 4 órakor érkeztek. A parton ezrekre menő tömeg várta a hajók megérkezését és az összes gázlámpák gyászlátyollal voltak beboritva. A koporsót a hajóról az Adamics-mólon helyezték el. a halottaskocsira tették, mire dr. *Grosich* megható gyászbeszédet mondott. A menet innen a városi zenekar hangjai és harangzugás közt a főutcákon át a nagytemplomba vonult. A menetben résztvettek a kormányzóság, a városi, állami és katonai hatóságok, testületek, egyesületek, vállalatok, intézetek és iskolák. Két koszorukocsi előtt a miniszterelnök és a kormányzóság koszoruját vitték. A holttestet a templomban ravatalra helyezték, mire a gyászközönség szétoszlott. Koszorukat küldtek többek között gróf *Batthyány* Lajos és neje, a városi hatóság, a tisztviselők, a testületek, Székesfehérvár és Debreczen városok, az Adria és a magyar-horvát hajózási társaságok, a tengerészeti parancsnokság stb.

— **A bölcsészethallgatók segitő-egyesületének jubileuma.** Ma ünnepelte harmincéves jubileumát a budapesti tudományegyetem bölcsészethallgatóinak segitő-egyesülete. Ebből az alkalomból az egyesület diszgyülést tartott az egyetem aulájában. A gyülést, melyen a tanári kar részéről is sokan megjelentek, *Bene* Kálmán elnök nyitotta meg. Majd *Madarassy* László, az egyesület volt elnöke mondott ünnepi beszédet, utána pedig *Madai* Gyula főtitkár vázolta az egyesület harmincéves történetét. A bölcsészethallgatók segitő-egyesülete alig néhány forintnyi tőkével kezdte müködését és hogy most *negyvenezer* korona az alaptőkéje, az a társadalom áldozatkészségének, különösen ő felsége. a Pesti Első Hazai Takarékpénztár-Egyesület és a bölcsészettanári kar pártfogásának tulajdonitható. Évenkint két-háromszáz házitanitót helyez el az egyesület. A főtitkár jelentése után dr. *Ballagi* Aladárt, a bölcsészeti kar ezidei dékánját és dr. Váradi Antalt, a jeles költőt megválasztották disztagoknak, amire a gyülés véget ért.

— **Házasság.** *Balázs* Péter székesfővárosi gépészmérnök november 10-én (kedden) délután ½6 órakor tartja az esküvőjét, a Deák Ferenc-téri ág. ev. templomban *Balázs* Erzsikével, Balázs Ernő müépitész és neje szül. Wolf Etel leányával.

Rosenberger Zsigmond Géza kereskedelmi utazó tegnap esküdött örök hüséget a dohány-utcai izraelita templomban *Goldschmidt Berta* kisasszonynak, özvegy Goldschmidt Sámuelné magánzó leányának.

— **Egy zsák bab kalandja.** Rómában nagyon dühös egy szabó. A neve *Pius Santopadre* és éppen a nevének köszönheti a bosszuságát. Nemrégiben a cimére egy zsák bab érkezett a postán, s a zsákra igy volt ráirva a cim: *Santopadre Pius Sarto*, ami annyit jelent, hogy *Santopadre Pius szabó*. A postán azonban ugy értették a dolgot, hogy *Sarto Pius szentatyának* és a zsák babot a Vatikánba expediálták. Piusnak, a szabónak azonban tudomása volt arról, hogy neki egy zsák babot kell kapnia, tehát reklamálta a postán a csomagját. Nem is egyszer, hanem sokszor, s a posta végre is kisütötte a tévedést. Hanem akkor már késő volt, mert a zsák babot a vatikáni konyhákon már megfőzték és az utolsó szemig el is fogyasztották. Ezért különösen dühös a szabó és perli a Vatikánt.

— **Anarkista tanulmányuton.** *Milán*ban tudvalevőleg letartóztattak egy anarkistát. A rendőrségen, mint jelentik, ma azt vallotta, hogy *Macht* Szigfridnek hivják, foglalkozására nézve elektroteknikus s hogy azért utazik, hogy az anarkista-mozgalmat a különböző államokban tanulmányozza. Milánóban állitólag október 28-ika óta tartózkodik s megismerkedett egy Milánóban nagyon ismert anarkistával. A letartóztatott embertől sok iratot és ujságot koboztak el, amelyek között azonban fontos okmány nincs. A letartóztatott neve és személyleirása rávall arra az emberre, akit ez év nyarán *Edvárd* király megérkezésekor a gibraltári kikötőben tartóztattak le s akinél revolver volt, azonban tagadta, hogy anarkista szándékai vannak. *Macht* beismeri, hogy Gibraltárban volt, ahonnan egyhónapos fogság után kiutasitották.

— **Az automobil halottai.** Párisból táviratozzák: A ma rendezett hegyi motórkocsi-versenyen, melyet Gaillen mellett tartottak meg, két résztvevő, és pedig *Danjan* és *Lambert*, kiknek kocsija az ut mellett lévő árokba zuhant, szörnyet halt. Ezenkivül egy résztvevő életveszélyesen, egy másik pedig sulyosan megsérült.

— **Letartóztatott tolvajok.** A rendőrség börtöne az éjszaka valósággal zsufolásig megtelt tolvajokkal. *Szatmári* Mihály rendőr tegnap a Népszinházutcában egy gyanus alakot szólitott meg, aki futásnak eredt. A rendőr üldözőbe vette a menekülőt, akit a Tisza Kálmán-téren sikerült elfognia. Ebben a pillanatban egy suhanc ugrott oda és a rendőrt zsebkésével az arcán megszurta. A közönség segitségével azután mind a két gazembert elfogták. A főkapitányságon kiderült, hogy a két csavargó *Hesz* József 19 éves napszámos és *Benes* László 20 éves munkátalan pincer. — *Fodor* József 16 éves lakatost tegnap tetten érték, amikor *Er* Lajos müegyetemi hallgató Lövölde-tér 5. szám alatti lakásába betört. — *Back* M. fürdőigazgató, amikor tegnap vidéki utjáról visszatért, a szekrényeit feltörve találta és konstatálta, hogy 2000 koronát érő holmiját ellopták. Feljelentést tett a rendőrségen, amely hamarosan kinyomozta, hogy a tolvaj *Back* családja, *Mészáros* Lajosné, szül. *Gabbos* Mária 20 éves fiatal asszony. A rendőrség letartóztatta. — A Gróf Haller-utca 54. számu kocsmában feltünő módon közlekedett *Tóth* Róza 18 éves facér cselédleány. Ötvenkoronás bankjegygyel fizetett. Egy rendőr igazolásra szólitotta a leányt, aki azt mondotta, hogy a pénzt találta. A rendőrség ennek dacára letartóztatta, mert az a gyanuja, hogy a pénzt lopta. Letartóztatták még *Itték* György 25 éves lakatost, aki lakótársát lopta meg, *Vizes* Sándor 27 éves péksegédet, aki gazdájától néhány zsák mogyorót lopott, *Ivánovics* Kosztа 46 éves bulgár ai kertész, aki a birónál lefoglalt holmiját eladta s meg akart szökni. A rendőrségnek sikerült egy gyermekekből álló tolvajbanda fejét is elfogni. Ez *Lovasek* János 14 éves csavargó, aki ötödmagával a Teleki-téri zsibáruspiacon lopott.

(x) **Osztálysorsjegyek iránt érdeklődők** figyelmét különösen felhivjuk a Nemzeti Pénzváltó-Részvénytársaság mai hirdetésére.

FŐVÁROS

(*) **Községi választások.** A belvárosi szabadelvüpárt vasárnap délelőtt tartotta szervezkedő közgyülését a Belvárosi Polgári Kör helyiségében. A Belvárosi Polgári Kör és a Belvárosi Szabadelvü Demokrata Kör együttesen és egyesült erővel megy a küzdelembe a Sasköz ellen. A szervezkedő közgyülésen az elnök, dr. *Kautz* Gyula lelkes szavakkal fejtette ki a párt programmját. Hangsulyozta, mennyire szükséges a szervezkedés már csak azért is, hogy a szabadelvüpárt lobogója alatt a liberálizmust diadalra juttassuk a fővárossal szemben is.

Véget kell vetni — ugymond — a fővárosban a klikk-rendszernek, a községi választók számát emelni kell, a főváros pénzügyeit rendezni kell, a képviselői karra nézve pedig törekednünk kell, hogy az állandó legyen. Örömmel üdvözölte a Belvári Szabadelvü Demokrata Kör tagjait és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy e két kör egyesült erővel a szabadelvüséget a fővárosban is diadalra fogja juttatni.

A tetszéssel fogadott beszéd után felszólaltak még *Ágoston* József, dr. *Rakovszky* Géza, *Rácz* Géza, dr. *Czövek* Lajos és végül *Szacelláry* Mihály, ki mint a Belvárosi Szabadelvü Demokrata Kör elnöke, a sikerült megegyezés és további együttmüködésben a biztos győzelmet látja. Ezután a belvárosi szabadelvüpárt a községi választásokra megalakult és egyhangulag megválasztotta elnökké dr. Kautz Gyulát. Alelnökökké: Dr. Kuncz Jenőt, dr. Nagy Dezsőt, Heinrich Alajost, Grünbaum Miksát, dr. Rákovszky Gézát, Lakos Lajost, Székely Ferencet, Ágoston Józsefet, Szacelláry Mihályt, Szivák Imrét, Emich Gusztávot és Szerencs Józsefet. Titkárokká: Dr. Gergő Izort, dr. Csukássy Jenőt és dr. Német Antalt. Pénztárnokká: Kanitz Józsefet. Ellenőrré: Dr. Marton Sándort. Ezután megválasztottak egy 15 tagu kijelölő bizottságot és végül egy 150 tagu végrehajtó-bizottságot.

A VII. kerületi demokrata körben ma délelőtt *Erővös* Károly felhivására az iparosok, délután 3 órakor a kereskedők, 6 órakor pedig a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak értekezletre jöttek össze, hogy véleményüket és kivánságaikat előadják s azokat a mostani községi választásoknál érvényre juttassák. Az értekezleten résztvevők valamennyien elfogadták a demokraták programmját s annak támogatását is megigérték.

SZINHÁZ, ZENE

** **Operaház.** Dalszinházunk ezidei első ujdonsága, a három egyfelvonásos, ugy látszik, a legteljesebb mértékben megnyerte a közönség tetszését, mert minden eddigi előadásában egészen telt nézőtér gyönyörködött. A két dalmü müvészi értékén kivül sokban hozzájárul ehhez a kitünő összeállitás is, mert a *Ködkirály* borongós romantikája után *Poldini* bábjátéka kedves, könnyüségével üdén hat; a látnivalókkal pedig a ballet kedveskedik. Igy mindenki megelégedetten távozhatik a szinházból. A *Ködkirályt* különben szerepcserével adták, amennyiben Annikó *Kacér* Margitban talált bájos és széphangu személyesitőre. Az Operaház kiváló talentumu müvésznője nagy zenei intelligenciájával és tudásával teljesen is érvényrejuttatta szerepe minden szépségét és szép deklamációjával s nemes, egyszerü, átérzett játékával megérdemlett, nagy sikert aratott. A közönség igen sokszor tapsolta függöny elé *Bohnicsek*kel együtt ki mint minden este, ma is müvészi magaslaton állott. A zenekart ezuttal *Benkő* vezette előkelő, finom biztonsággal s a szép előadás sikerének méltó részese ő is. A *Ködkirály* és *A csavargó* graciózus ötletessége és kedvessége ma sem tévesztette el hatását s a királylány szerepében *Szoyer* Ilonka bájos, ötletes, üde volt.

** **Népszerü kamara-hangverseny.** A Grünfeld-Bürger kamaranégyes-társulat, amely már évek óta sikerrel buzgólkodik a kamara-zene népszerüsitése körül, ma délután rendezte ebben a szezonban első hangversenyét a Royal-teremben. A derék müvészek sok buzgalommal és avatottsággal kultiválják ezt az intim zenei müfajt koncertjeiken, amelyeknek hüségesen kitaró, nagy számu és előkelő hölgyközönséget szereztek. A mai müsor első száma *Boxodine*: d-dur vonósnégyese volt, egy dallamos, érdekes, formailag brilliáns mü, amelyet pompásan összevágó előadásban elvezhettünk. A koncert vendégeképpen *Kazal* Biri asszonyt üdvözölhettük, aki gyönyörü hangjával és müvészi iskolázottságával már többször magára vonta figyelmünket. *Goldmark*, *Mihalovich* és *Tarnay* Alajos egy-egy dalát énekelte átérzett bensőséggel, poetikus előadással és gyönyörü organummal. A bájos fiatal müvésznő a közönség lelkes tapsviharát ráadással volt kénytelen megköszönni: nemes stilszerüséggel és finom müvészettel énekelte el a *Caro mio bent*. A legnagyobb érdeklődéssel tekintünk *Kazal* Biri további fejlődése elő, amely a legmagasabb reményekre jogosit Végezetül Beetboven örökszép d-moll kvartettjét élvezhettük szabatos és stilszerü előadásban. (*G—ly.*)

** **József Ágost főherceg és neje a Népszinházban.** *József Ágost*, a népszerü főherceg és neje, *Auguszta* főhercegasszony ma este váratlan megjelenésükkel lepték meg a Népszinházat, ahol a *Vándorlegényt* adták, a Népszinháznak nagysikerü operettjét. A főhercegi pár az előadás elejére érkezett s a léposőházban *Porzsolt* Kálmán igazgató és dr. *Fodor* Oszkár titkár fogadták a fenségeket, akik az egész előadást végignézték s jól mulattak az idillikus tárgyu, szépzenéjü operetten s igen sokat tapsoltak a szereplőknek. Az előadás végén *Porzsolt* igazgató megköszönte, hogy a fenségek ujból kitüntették a Népszinházat megjelenésükkel.

— Nagyon jól mulattunk — igy szólt a főhercegnek igazán megkepett a darab kitünősége és a fényes kiállitás. Hallom, hogy most megint egy magyar darabra, a *Senkire* készül a szinház. Ezután a főhercegi Porzsolt igazgatóval barátságosan kezet szoritott és az összegyült közönség lelkes éljenzése közben távozott a Népszinházból.

** **A Csodagyermek** vasárnapi előadásán ügyes meglepetést szerzett a *Vigszinház* igazgatósága a közönségnek, amely *Gavault* és *Charvay* bohózatára tizedszer töltötte meg a nézőteret. Mindegyik látogató egy müvészi kivitelü könyvecskét kapott, amely a *Csodagyermek* leghatásosabb jeleneteinek fényképeit közli. A könyvecskét a *Csodagyermek* mai és következő előadásain is osztogatják.

** **Magyar Szinház.** *Vasárnap kétszer* keltek el az összes jegyek a Magyar Szinházban. Telt ház nézte végig délután a *Drótostót* 121-ik előadását és este is az utolsó helyig megtelt nézőtér előtt került szinre a *Tavasz*. A közönség pompásan mulatott a szinház két müsordarabján, amelynek vonzóereje szinte páratlan. A *Tavasz hétfőn* jubilál, ebben a *huszonötödik* előadásában is *Szentgyörgyi* Lenke, *Kornai* Berta, *Keleti* Juliska, *Fenyvessi* Margit, *Horváth* Paula, *Siklai* (a puncér szerepében), *Báthonyi*, *B. Szabó*, *Tollagi*,

Fenyéri vesznek részt. *Kedden és szerdán* ujra müsorra kerül a népszerü *Drótostót*, amelynek *kedd*i előadásán *Pfefferkornt — Sziklay* játszsza. *Csütörtökön* délután ifjusági előadásul megismétlik a *Grant kapitány gyermekeit*, rendkivül mérsékelt helyárak mellett.

** **Shakespeare-darabok a Nemzeti Szinházban.** A *Nemzeti Szinházban* a mostani szezonban a *Shakespeare*-darabok egész sorozata fog előadásra kerülni egész uj szereposztással s uj kiállitásban. A Shakespeare-darabok sorozatát a *Macbeth* felujitása nyitja meg, amelynek ez lesz a 31-ik előadása. A tragédia a *Nemzeti Szinházban Egressy* Gábor forditásában 1843. augusztus 19-én került szinre. A cimszerepet *Egressy* Gábor, Lady Macbehtet *Laborfalvi* Róza játszotta. A repriz alkalmából a tragédia teljesen uj diszletekkel és jelmezekkel kerül szinre. A jelmezek *Spankraft* müterméből valók a korhü jelmezek pedig *Kéméndy* scenikai főfelügyelő rajzai szerint készültek. A felujitás alkalmával a tragédia főszerepeit a következők játszszák:

Macbeth — *Szacsvay*, Lady Macbeth — *Jászai* Mari. Banquo — *Gál*, Malcolm — *Beregi* Macduff — *Bakó*. — Lady Macduff — Cs. *Alszeghy* J. Duncán — *Molnár* László. Rosse — *Mihályfi*, Boszorkányok — *Fái* Szeréna, T. *Delli* E. *Paulayné* B. *Lenkei* H. A tragédia különben a szinház egész drámai személyzetét foglalkoztatja.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Petőfi-Társaság.** Rendes felolvasó ülését tartotta ma délelőtt a Petőfi-Társaság. A közönség ezuttal is zsufolásig megtöltötte az Akadémia kistermét, ezuttal főképpen a mi kiváló kollegánk, *Kabos* Ede kedvéért, aki ma tartotta székfoglalóját a társaságban. Az ülésen *Herczeg* Ferenc elnökölt. A folyó ügyek során *Szana* Tamás főtitkár bemutatta *Wlassics* Gyula kultuszminiszter következő levelét:

Ő császári és apostoli királyi felsége ez évi november hó 3-án kelt legfelső elhatározásával állásomról való lemondásomat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott. Midőn erről az elnökséget szives tudomás végett tisztelteiteljesen értesiteni szerencsém van, megragadom az alkalmat, hogy szivem mélyéből mondjak köszönetet azért az odaadó támogatásért, amelyben engem mindenkor részesiteni méltóztatott. *Wlassics*, s. k.

A társaság a miniszter távozását mély sajnálkozással vette tudomásul.

Jelentést tett ezután a főtitkár *Komócsy* József siremlékének leleplezéséről a mult hó 29-ikén és arról, hogy *Némethy* Anna 400 koronás alapitványt tett *Némethy Anna és Imre* névre.

Majd megkezdődtek a felolvasások. Előbben *Prém* József olvasta fel *Rakodczay* Pál vendégnek *Jókai költészete* cimü értekezését. A szerző rajongással szól Jókai költészetének nemességéről, bájáról, kedvességéről. Jókai nemcsak érdekesen mesél, hanem lirai hangjával állandóan elbüvöl és leköt.

A tetszéssel fogadott felolvasás után *Koroda* Pál szavalta el *Bethlen* és *Rákóczi* cimü hazafias hevülettel megirt, szép költeményét, amelynek két végső strófája igy hangzik:

Fényességünk, dicsőségünk!
Legyetek ti mindig vélünk,
Rossz napokban, ha megszállna
Csüggedésnek lomha árnya,
Lankadnánk a küzdelembe',
Önbizalmunk fogyna, veszne,
Rázz fel, diadalmi mámor,
Diadalmas Bethlen Gábor!

Ha káprázat elvakítna,
Görnyesztene, tántoritna,
Ha magunkat megtagadnók,
Ha jövőnket olcsón adnók:
Rendítse meg a mi lelkünk
Halhatatlan nagy keservünk,
Villámait fogja szórni
Örök felhőnk: Hej, Rákóczi!

A költeményt nagy tetszéssel fogadták.

Kabos Ede lépett ezután a felolvasó asztalhoz, hogy székfoglalóját megtartsa. Mikor a pódiumra lépett, lelkes taps hangzott fel. Erre az előlegezett tapsra *Kabos* bőven rá is szolgált. *Az álomgyilkos* cimü novellája, amelyet bemutatott, annyiféle költői jelességben bővelkedik, hogy irójának alkalma nyilt a prózairás legellentétesebb irányzataiban tündököltetni. Poétikus részletek váltakoznak benne realisztikus vonásokkal, megható lirai hangulat találó képekkel, szines, jellemzetes párbeszédek kedves humorral. Egy álmát beszéli el benne, amely többször üldözte. Azzal vádolják, hogy megölte az öreg *Stárics* Pétert. Elfogják, börtönbe vetik, itélnek fölötte, s ő, az álom gyötrelmes nyüge alatt, érzi tehetetlenségét.

A novellában ritka élvezete telt a közönségnek, amely hosszasan és zajosan tapsolta a társaság legifabb tagját, akit e minőségében *Herczeg* Ferenc üdvözölt meleg szavakkal.

A felolvasó-ülés után zárt ülés volt, amelyen elhatározták, hogy *Bartók* Lajos siremlékére megindítják a gyüjtést.

○ **A szocializmus és az egyház.** Gróf *Tisza* Istvánnak *A szocializmus és az egyház* cimü beszéde, amelyet a Protestáns Irodalmi Társaság ez évi közgyülésén mondott el, megjelent külön lenyomatban. A füzet Hornyánszky Viktor kiadása.

SPORT

*** **Az alagi versenyek.** Az alagi versenyek mai utolsó napjának is kedvezett a szép őszi idő és ismét rengeteg közönség nézte a versenyeket. Nagyobbára a favoritok győztek, csupán az Eladók versenye végződött meglepetéssel, amely meghatszorozta a totalizatőrön játszók betéteit. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 1500 korona. Távolság 1000 méter. Ifj. Dávid E. **Deserteur**je (Smejda) és gróf Pejacsevich A. Robberje (Pretzner) holtversenyben elsők, ifj. Dávid E. Ortrudja (Neuhold) harmadik. Azután: Veruda Szemes, Caudry, Enés, Likőr. Little Kohn, Oczi. Totalizatőr: Deserteur 10 : 9. Robber 10 : 67. Helyrefogadások: Deserteur 50 : 10. Robber 50 : 180. Ortrudra 50 : 112

II **Eladók versenye.** Dij 1000 korona. Távolság 2000 méter. Gróf Streerwitz O. **Anecdote**je (Zangen) első, Liptay B. Pafránya (Szemere) második, Stein P. Mind you-ja (Tulajdonos) harmadik. Azután Caserta, Pimasz. Totalizatőr: 10 : 66. Helyrefogadások: I. 50 : 66. II. 50 : 56.

III **Batthyány-handicap.** Dij 3000 korona. Távolság 1200 méter. Gr. Pejacsevich A. **Windfallja** (Szemere) első, Ditrói M. Pitykéje (Zangen) második, Ifj. Dávid E. Magára (Krause) harmadik. Azután: Picador, Alkonyat, Takaros, Eventuell. Totalizatőr: 10 : 29. Helyrefogadások: I. 50 : 62. II. 50 : 64. III. 50 : 72.

IV. **Drag hunt akadályverseny.** Tiszteletdijak. Távolság 6000 méter. Gróf Széchenyi P. **Badacsonya** (tulajdonos) első, Orgróf Pallavicini Gy. Fertője (gróf Wenckheim) második, Pokorny A. Productja (tulajdonos) harmadik, azután Cseko, Tripple Sec.

V. **Hubertus gátverseny.** Dij 1500 korona. Távolság 2800 méter. Gróf Orssich **Portosa** (Eltz) első, Jankovits B. Gy. Gaudibunda (Krause) második, Jankovits B. Gy. Renaissanceja (Czáran) harmadik. azután: Barkóczy, Biztos. Totalizatőr: 10 : 20. Helyrefogadások: I. 50 : 56 II. 50 : 56.

VI **Buosuverseny.** Dij 1200 korona. Távolság 1600 korona. Somosi ménes **Bordereauja** (Zangen) első gróf Pejacsevich A. Winje (Szemere) második, Klein Gy. Hors concours (Hagelin) harmadik. Azután: Maga, Sanvi. Totalizatőr: 10 : 25. Helyrefogadások: I. 50 : 58. II. 50 : 58.

*** **Bécsi versenyek.** Ma nyert befejezést a versenyszezon mind Alagon, mind Bécsben. Bár sportszempontból nincs mit megemlitenünk, kiemelnünk mégis, hogy az egyes futamokban annyi ló indult, mintha a versenyévad közepén tartanánk. Ez különben érthető, mert a kisebb istállók most sokkal könnyebben boldogulhatnak, miután a nagyobbak már pihenőre tértek. A mai nappal azután nyugovóra térhet ló is meg sportsman is. A versenyek részletes eredménye a következő:

I, **Gátverseny.** Handicap. Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Silberer **Semmeringer**-je (Lawton) első, Dreher Á. Rama thur'i-ja (Slinn) második, Schossberger Gomb-ja (Kapusek) harmadik. Totalizatőr: 10 : 26.

II. **Eladó kétévesek versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1200 méter. Blaskovich E. **Charmante**-je (Van Dusen) első, Boross J. Bogár (Lewis) második, Schossberger L. Kikelet-je (Bulford) harmadik: Azután: Thelis, Bedacht. Totalizatőr: 10 : 76. Helyrefogadások: I. 50 : 107. II. 50 : 75.

III. **Novemberi handicap.** Dij 5000 korona, távolság 2400 méter. Gróf Trautmansdorff L. **Carmin**ja (Huxtable) első, Krausz L. Viribus unitisa (Lewis) második. Dreher A. Retour'a (Cleminson) harmadik. Azután Pázmán, Darling, Futótüz. Glory, Wampum, Csurgó, Busento, Alföld Gavalér. Totalizatőr 10 : 48. Helyrefogadások: I. 50 : 96. II. 50 : 209, III. 50 : 113.

IV. **Eladó kétévesek handicapja.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Baltazzi A. **Fügedje** (Huxtable) első, Herzog M. Coralie (Holmes) második. Schossberger S. Fogoly (Bonta) harmadik; azután: La Plata, Akarat, Fruska, Prognose, Faineant, Africanus, Octavius, Liquette, Derü, Orne Totalizatőr: 10 : 169. Helyrefogadások: I. 50 : 223, II, 50 : 103, III. 50 : 158.

V. **Kétévesek handicapja.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Herzog M. **Sada Jaccoja** (Holmes) első, Krausz L. Ismerőse (Martinkovits) második gróf Forgách J. Kortese (Poole) harmadik. Azután Ezerkilencszázegy, Salute, Radius, Cipő, Totila, Saratoga Bátor, Lagosta In Spe, Parthenia Lassie. Totalizatőr: 10 : 63. Helyrefogadások: I. 50 : 99. II. 50 144 III. 50 : 204.

VI **Akadályverseny.** Dij 3000 korona. Távolság 3200 méter. Herceg Taxis E M **Baltavárja** (Poole) első. Dreher A. Kalauerje (Slinn) második, Küzdő kitört. Totalizatőr: 10 27.

VII. **Eladók handicapja.** Dij 2000 méter Távolság 1000 méter. Ferdinándy B. **András** (Lewis) első Johnstone A. Minlu (Krousil) második, Melchi T. Tubicám (Southey) harmadik, azután Klára, Sardou, Corfu, Lubin Légyott, Tepla, Justinian, Modor, Saskia. Totalizatőr: 10: 88. Helyrefogadások: I. 50 : 159. II. 50 : 134. III. 50 : 137.

VIII. **Match.** Dij 1000 korona. Távolság 1200 méter. Blaskovich E. **Charmante** (Van Dusen) első, Boross J. Bogár (Bonta) második. Totalizatőr: 10 : 16.

Nyilttér.

Med. Dr. Brünauer Ferenc
száj- és fogorvos
lakik novemb. 1-től: Teréz-körut 18. I. emelet.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Sternberg, november 8. A heidenpilchi A. Rudolf cég csipkegyárában tegnap délután egy boltozat beszakadt és nyolc munkást megölt.

Lyon, november 8. Urbain *Gohier* itt tartott beszéde alatt a munkások tüntettek, miközben összeveszték a rendőrséggel. A rendőrséget kövekkel dobálták meg. Egy rendőrügynököt fején sulyosan megsebeztek.

Páris, november 8. A *Saine-et Marnemegye* mai szenátusválasztásán *Regismanset radikalist* választották meg. Ezen választással a mérsékelt köztársasági párt veszit egy mandátumot.

A wiesbadeni találkozás után.

Posen, november 8. Az orosz *cári pár* különvonaton délelőtt háromnegyed 10 órakor érkezett ide és rövid tartózkodás után folytatta utját.

Potsdam, november. 8. Gróf *Bülow* birodalmi kancellár délben előterjesztést tett a császárnak, majd résztvett az udvari ebéden.

Berlin, november 8. A *Nordd. Allg. Ztg.* irja: *Vilmos* császárnak *Miklós* cárral gróf Bülow birodalmi kancellár és gróf Lamsdorff orosz külügyminiszter részvételével való találkozása igen szivélyes jellegü volt és mindkét részen rendkivül kielégitő hatással volt. A találkozás politikai kérdésekkel való bizalmas eszmecserére adott alkalmat. Ezen eszmecsere értékét minden magyarázgatás nélkül abban lehet látni, hogy szaporitotta a világbéke fenntartásának biztositékait. Németországnak Oroszországhoz való viszonyában a wiesbadeni és darmstadti napok ujból megmutatták, hogy oly jó az uralkodók és a kormányok között fennálló viszony, mint az uralkodók személyes vonzalma, az államférfiak egymás között való becsülése és nem legutolsó sorban a politikai vitás pontok hiánya lehetővé teszik.

Köln, november 8. A *Kölnische Zeitung*: A macedóniai zavarok cimen cikket közöl, amelyben többek között a következőket irja: A balkáni zavarok dolgában Németország kezdettől fogva azon álláspontra helyezkedett hogy a szultánnak az entente-hatalmak adandó második jegyzéke után is sürgősen ajánlotta, hogy egyezzék meg azokkal, mert a szabódásnak Törökországra nézve rossz következései lehetnének és előnyösebbnek tesznek a két nagyhatalommal való egyesülés, mint ha esetleg európai koncertre kerülne a sor, melynek bekövetkezése a török birodalomra nézve sohasem járt jó eredménynyel. Ugy átszik, hogy azon beható megbeszélésnek, mely most Wiesbadenben és Darmstadtban a két uralkodó és az őket kisérő államférfiak között történt, misem fordult elő, ami Németországot eddig követett politikának megváltoztatására indithatta volna, sőt valószinü, hogy Németország a szultánhoz már előbb intézett intelmét ismételni, sőt nagyobb nyomatékkal fogja hangsulyozni, hogy legjobb a török érdekek szempontjából, hogy Törökország az entente-hatalmakkal megegyezik. Hogy az entente-hatalmak a török választ elégtelennek tekintik, az köztudomásu, valamint az is, hogy oda fognak hatni, hogy Törökország a követeléseket minden fenntartás nélkül elfogadja, oly követelés, mely alól Törökország sokáig ki nem vonhatja magát. Máris látni előjeleket, melyek arra mutatnak, hogy Törökország helyzetének mindinkább tudatában van. A mürzsteg javaslatok olyan természetüek hogy elvbeli elfogadásuk után több pontjuknak interpretálással és szabályokkal autentikusan ki kell magyaráztatniok. Az ezen ügyben az entente-hatalmak és Törökország között bekövetkezendő tárgyalások során talán sikerülni fog török részről felmerülő egyes aggodalmak méltányolásával az egésznek olyan jelleget kölcsönözni, mely a szultán érzékenységét kiméli és a kivitel felmerülő nehézségeit kiküszöböli. Ha az entente-hatalmak a mürzsteg határozatok feltétlen elismeréséhez okvetlenül ragaszkodnak, másrészről ugy

látszik, készek volnának a kivitelre vonatkozó rendeletek tekintetében Törökországnak bizonyos engedményeket tenni.

Pelletan beszéde.

Oullins, november 8. *Pelletan* tengerészetügyi miniszter a tiszteletére adott diszlakomán beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a köztársaság tengerészetügyi miniszterének feladata épp ugy, mint a hadügyminiszteré, abban áll, hogy az országot oly helyzetben tartsa meg, hogy a francia hazát, a szabadság legnagyobb biztositékát megvédelmezze. Ezért az országot lehetőleg fel kell fegyverezni, hogy a nemzeti integritás biztositassék. *De e mellett azt kivánjuk, hogy háborura ne kerüljön a sor.* Ami az eszmék harcát illeti, az szabad marad. A köztársaságnak nem szabad dogmákat felerőszakolni, minden vallásos meggyőződést tisztel és minden szabadságot biztosit annak kivételével, mely másokat akar szabadságuktól megfosztani.

Panama washingtoni követe.

Páris, november 8. *Buneutarilla* francia mérnök, kit az uj panamai köztársaság washingtoni követéül nevezett ki, hosszabb ideig mint a Panama-csatornaépités vezérigazgatója szerepelt és a vállalatban nagy tőkével vett részt. Amidőn a Panama-botrány felfedezésével és a társaság tönkremenetelével a csatorna létesitését francia pénzzel folytatni lehetetlenséggé vált, *Buneutarilla* Észak-Amerikában buzgó tevékenységet fejtett ki e per érdekében. A *Gil Blas* azt mondja, hogy tulzás nélkül mondhatni, hogy *Buneutarilla* volt a panamai forradalom tulajdonképpeni szerzője és hogy e célra megnyerte az amerikai Egyesült-Államok támogatását. Buneutarilla fivére a *Matin* kiadójának, ki utóbb a francia kormányt felszólította, hogy küldjön hadihajókat Kolumbiába, mert az odavaló kormánynak szándéka megvonni a francia Panama társaságtól a megigért koncesszió-meghosszabbitást, mint amely alkotmányellenes.

Rosebery beszéde.

London, november 8. Lord Rosebery tegnap Leicesterben beszédet mondott, amelyben Chamberlain javaslatait szigoru kritika tárgyává tette. Többek között azt mondta, hogy Chamberlain terveinek elfogadása politikai és társadalmi korrupciót vonna maga után. Beszéde végén felszólitotta a szabadelvüeket, hogy karöltve tartsanak össze.

Munkásnők gyülése.

Bécs, november 8. A szociáldemokrata munkáspárt második ausztriai női tanácskozmánya volt. Résztvett a női munkásság 60 képviselője. A vidéket 19 női kiküldött képviselte, még pedig Csehországból, Morvaországból, Alsó- és Felső-Ausztriából, valamint Stájerországból. Németország szociáldemokrata pártját *Sindermann* drezdai országgyülési képviselő, a német munkásnőket Bader kisasszony Berlinből, a *magyar szociáldemokráciát Galambosné asszony képviselte.* A gyülés több határozatot hozott, többek között a munkásnők nyolcórás munkanapjának behozatalára vonatkozót, mely tiz, illetőleg kilenc órára való fokozatos leszállitás utján volna megvalósitható, a fiatal munkások és munkásnők munkaidejének hat órára való leszállitására vonatkozót, nőipartelügyelők beállitására, végül a fogyasztási szövetkezetekre vonatkozót. A napirend letárgyalása után a gyülés a szocialdemokrata női organizáció éltetésével fejeztetett be.

Kiutasitott anarchista.

New-York, november 8. John *Turner*, a kereskedelmi alkalmazottak brit nemzeti egyesületének képviselője, kit nemrég letartóztattak azon uj törvény alapján, mely szerint az anarchiára izgató külföldieket kiutasitják, kiutasittatott. *Turner* kiutasittatása ellen fel olyamodott azon indokolással, hogy az anarchista hit a vallásos hittel egyenlő, miért is kiutasitása törvénytelen. A szövetségi törvényszék felfolyamodását visszautasitotta, mert nem fogadta el azon állitást, hogy az anarchista tanhitvallás és kijelentette, hogy a szólásszabadságra vonatkozó törvényes határozatok csak amerikai polgárokra vonatkoznak. Ennek a körülménynek azonban semmi köze sincs azon kérdéshez, hogy az amerikai kormány mely személyeknek engedje meg az országba való bejövetelt. *Turner* kiutasitása az első alkalmazása az uj kiutasitási törvénynek, melyet Mac Kinley meggyilkolása után bocsátottak ki.

Közgazdasági táviratok.

Szeged, nov. 7. Egy budapesti cég ajánlatot tett Szeged városának, hogy ott 800.000 koronával 3 hold területen egy *szövögyárat* létesit.

Bécs, november 7. A Länder-bank egy kommünikét adott ki amely szerint az osztrák Schuckert-müvek és a Siemens és Halske-cég között az erős áramüzem egyesitése céljából folytatott tárgyalások befejezést nyertek. A Schuckert-müvek eddigi cégének osztrák Siemens-Schuckert-müvekre való átváltoztatása mellett alaptőkéjüket 9 millióról 18 millió koronára emelik fel, amely 9 millió értékü uj részvényt Siemens és Halske-cég névértékben veszi át. A részvénytársaság erős áramtelepeiket és összes készletüket az uj társaságba hozza.

KÖZGAZDASÁG

Hajózás. A *Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság* igazgatósága közli, hogy az előhaladt évadra való tekintettel a *vukovár—ujvidéki* vonalon folyó évi november hó 20-ától kezdve megszünnek a *vukovár—városi*, a *saregrádi*, az *illoki* és a *futtaki* kikötő-, valamint az *opatováczi*, *novoszelloi* és *bánostori* ladikállomások. *Sarengrád* állomás pedig a hátralevő időre ladikállomásként fog fenntartatni; a menetrend azonban a régi marad. A november 20-án esedékes menedékkel pedig megszünnek ezen évadra a menetrendszerü hajójáratok *Baja* és *Apatin* között, a vonalon fekvő állomások személy- és áruforgalmával együtt.

A Nemzeti Balesetbiztositó Részvénytársaság folyó év október havában 815 darab balesetbiztositási kötvényt állitott ki, melyek halálesetre 8 815.566 korona, rokkantság esetére 10,033 066 korona és mulékony keresetképtelenség esetére 4694 korona napikártalanitásra biztositott összegről szólanak. Nevezett társaság a folyó év január hó 1-től október hó végéig terjedő időszakban 8288 ajánlatot kötvényesitett és pedig 78.277.951 korona halálesetre, 97.296.830 korona rokkantság esetére és 43.197 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztositott összegekkel. Fönnállása óta a társaság káresetekért 5,200.621 korona 90 fillér kártéritést fizetett ki.

Vásárcsarnok. (*Vámos és Brusit* hatósági közvetitők üzleti jelentése.) A mai helivásár forgalma élénk vélekedv mellett nagyon jó lefolyásu volt, a piacra került áru kielégitő árakon nyert azonnali elhelyezést. Részleteiben a következőkép alakult az üzlet: *Husfélék*: Vidéki marhahus eleje 80—86 fillér, hátulja 90—104 korona 100 ki önként. Lehuzott sertéshus 104—114, sertéshus szalonnával 106—116 fillér kilónként. Leölt borjuk bőrben hosszan mérve, sulyievonás nélkül 100—110 fillérrel nyertek elhelyezést kilónként minőség szerint. Juhhus kilója 60—80 fillér minőség szerint. *Tojás*: I. r. megbizhatóan friss áru 82—86, gyengébb minőségü 74—80, apadt 68—72 koronát jegyzett eredeti ládánként. *Tejtermékek*: I. r. szöv. teavaj 2.16—2.40 jó friss főzővaj 1.50—1.70 tehénhus 20—20 fillér kilónként minőség szerint. *Vágott baromfi*: I. r. szépen tisztán kezelt hizott tudak kilója 110—116. II. r. 104—108 fillérrel kelt el minőség szerint. *Élőbaromfi*: Rántani való csirke 110—140, sütni való 140—200, tyuk 220—260, kacsa 180—300, lud 360—500 fillér páronként minőség szerint. *Vadfélék*: Őz 100—110, szarvas 60—80 fillér kilónként. Nagy nyulak darabja 200—120, süldő 120—140, fogoly párja 200—220 fillér. *Gyümölcstételekben* változatlan az üzlet. Dió napról-napra jobban keresett. *Burgonya*: Nagy gumós válogatott rózsa 320—360, sárga 380—400, fenér 280—320 fillér mm.-ként.

Széna, szalma, takarmány. (*Fuchs* József jelentése.) A helivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségü, jobb és elsőrendü széna 2.30—3.20, muhar 3.20, alomszalma 1.40 zsupszalma 1.60 szecska 2.—, per 50 kiló fuvaronként, házhoz szállitva. Préselt széna 2.40—2.80, préselt szalma 1.20—1.40 50 kiló, a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonanemüek: zab 5.50—5.75, tengeri 6.35, rozs 6.40, árpa 5.70 kor.-kint.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Érdeklődő. *Bodrogkeresztur.* 1. Meg kell jelennie a sorozáson. 2. Megadják az engedélyt. — **T. L.** A piros tüzfoltok eltávolitásáról dr. *Weyner* Emil értekezett. Forduljon felvilágositásért ő hozzá (Fürdő-utca 8). — **F. R.** *Budapest.* J. P. megmondja, ha akár telefonon intéz hozzá kérdést. Lakásán van telefon. — **H. H.** A kassai rétmesteri iskolába azt veszik föl, aki a) a középiskola második osztályát jó sikerrel végezte; b) legalább tizennyolcéves, de még nem több, mint harmincéves; c) egészséges, erős testalkotásu; d) amennyiben kiskoru: szülei beleegyező nyilatkozatát föl tudja mutatni és e) erkölcsi bizonyitványa van. A fölvételt kérő, sajátkezüleg irt folyamodást, a megfelelő irásokkal együtt, az országos kulturmérnöki hivatalhoz (Budapest, földmivelésügyi minisztérium) kell cimezni. A iskola növendéke a téli félévben harminchat korona hónapi dijat fizet a lakásért és ellátásért. Az államköltséges semmit sem fizet, sőt tiz korona hónapi zsebpénzt kap. A nyári félévben a növendék a kulturmérnöki munkálatoknál dolgozik s ezért megfelelő napidijat kap. — **Régi előfizető.** 1. Korányi Frigyes (Erzsébet-körut 56.) Kétly Károly (Szentkirályi-utca 13.). Müller Kálmán (Váczi-utca 4.), egyetemi tanárok. 2. Egy látogatas honorárium 10 korona. — **F. I.** *Lugos.* Kérjen egy mnemotechnikát, amelyet bármely könyvkereskedés révén megkaphat, — **P. H.** Ha a gyümölcs megfagyott, legcélszerübb az eltartás céljára szolgáló helyiséget, mihelyt abban a gyümölcs elfagyását észrevettük, azonnal felmelegiteni 6—7° Celsiusra, miáltal a fagy káros hatását meggátolhatjuk. Ha azonban nem volna lehetséges a gyümölcsöskamrát felmelegiteni, akkor legjobb a gyümölcsöt egy másik helyiségbe átvinni, anélkül azonban, hogy a gyümölcsöt meleg közzel érintenénk; a másik helyiségben ruhákkal kell befedni, mely alatt lassanként lelenged.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ

Napirend.

Naptár. Hétfő, november 9. — Római katholikus: Tivadar. — Protestáns: Tivadar. — Görög-orosz: (október 27.) Nesztor. — Zsidó: Marcheschwan 19. — Nap kel: 6 óra 41 perckor. — Nyugszik: 4 óra 14 perckor. — Hold kel: 8 óra 19 perckor este. — Nyugzik: 10 óra 37 perckor délelőtt.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépő-dij 1 korona.

Nemzeti Muzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—1-ig.

A főváros könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekü vasut a Pálffy-térről.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár, tudakozó-osztálya és kiállitási mintatára V. kerület Váczi-körut 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árumintákat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

Szinházak heti müsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Király szinház	Uránia szinház
Kedd	Ernani Szerelmi kaland	Sötétség	A csodagyermek	Vándorlegény	A drótostót	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szerda	Hunyadi László	Titok	A csodagyermek	Vándorlegény	A drótostót	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Csütörtök	Ködkirály A csavargó és a királyleány	Ujabb vesedelem	Az okos bolond	Vándorlegény	Grant kapitány gyermekei Tavasz	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Péntek	Nincs előadás	Macbeth	A csodagyermek	Vándorlegény	Tavasz	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szombat	Nürnbergi mesterdalnokok	Macbeth	A csodagyermek	Senki	A drótostót	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
d. u. Vasárnap este	Windsori vig nők	Aranyember Ujabb vesedelem	Dr. Nebántsvirág A csodagyermek	Falu rossza Senki	Tavasz A drótostót	Aranyvirág Aranyvirág	Berlini élet Az éjféli nap országa

GUMMI és HALHÓLYAG tuczatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és feljebb, a világ legjobbjai, titoktartásmellett, utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi e szakma legelső rangu cége: REIF J. specialista, Bécs, Brandeisgasse 8. Árjegyzék ingyen.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 60 fillérért Réthy-féle pemetefü cukorkát.

3 darab használt 1 águ asztali légszesz lámpa olcsón elnöv. Bővebbet a kiadóban. 6459

Részletfizetésre arany, ezüst, ékszerek zsebórák és inasórák olcsón kaphatók Grünberger Armin Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23

Forduljon Sternberg — bankházához Budapest, V., Nagykorona-utca 15. ha a november 19. és 20-án megejtendő huzáshoz szerencseszámot kiván. 1/1 12.— K, 1/2 6.— K, 1/4 3.— K, 1/8 1.50 K.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
Bánk bán.
Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Katona J.
Személyek:

II. Endre	Mihályfi	Zászlós ur	Faludi
Gertrud	Jászai	Petur bán	Szacsvay
Ottó	Beregi	Myska bán	Abonyi
Bánk bán	Bakó	Sólom	Mészáros
Melinda	Hegyesi	Bendeleiben	Nagy Ib.
Mikhál	Gál	Biberach	Gyenes
Simon	Körösmezei	Tiborc	Ujházi

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
A csodagyermek.
Bohózat 3 felvonásban. Irták Gavault és Charvay. Forditotta Molnár Ferenc.
Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Irén	Tanay
Croche	Hegedüs	Lansquenet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langrune-né	Gazsi M.	Marguerite	Kész
Lescalopier	Szerémy	Suzanne	Varga

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én
A vándorlegény.
Nagy operett 3 felvonásban. Irták West és Schnitzer. Ford. Faragó Jenő. Zenéjét szerzé Eysler Ödön.
Személyek:

Fülöp herceg	Hegyi	Csepü	Kiss M.
Lola hercegnő	T. Harmat	Lubuska	Krecsányi
Nikel	Delli	Apró	Ujvári
Oleander	Láng	Reszkető	Nagy
Straubinger	Kovács	Kanesos	Irsai
Oculi	Komlósi	Bonifácz	Pázmán

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
Tavasz.
Nagy operett 3 felvonásban. Duvall és James után irta Lindau és Wilhelm. Forditotta Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Strauss József.
Személyek:

Bsapó Gusztáv	Szabó	Szalóki báró	Gömöri
Margit	Keleti	A bárónő	Kornai
Hollós	Sziklai	Gál Feri	Ráthonyi
Cecilia	Fenyvessi	Anna	Szentgyörgyi
Ernő	Farkas	Mayer	Giréth
Berta	Szabó E.	Náci, pincér	Tollagi

Kezdete 7½ órakor.

KIRÁLY-SZINHÁZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
Aranyvirág.
Operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc. Zenéjét szerzette Huszka Jenő.
Személyek:

Potyoviev	Gyöngyi	Carina	Hidvéghy
Beppo	Vécsei	Stone Ellen	Szamosi
Silvio	Csiszér	Gauld Harry	Ferenczy
Carló	Torma	Egy ifju	Gabányi
Aranyvirág	Fedák	Meridon Lise	Baracsi
Tina	Csatai J.	Diaz Diana	Szentgyörgyi
Lola	Sátori	Fogadós	Körmendi

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.
Hétfő, 1903. november hó 9-én.
Az éjféli nap országa.
Kezdete 7½ órakor.

FOVÁROSI ORFEUM
VI., Nagymező-utca 17.
Ma és mindennap
Angelo
élő porcelán-képei.
Flem és Brook Brothers Damm
Prof. Thereses
stb. stb.
A két igazgató.
Pajkos diákok.
A tökkertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Ügynökök
bármely szakmából helyben és vidéken, kik sorsjegyeknek törvényesen engedélyezett részletívek alapján való eladásával foglalkozni óhajtanak, magas jutalékot vagy fix fizetést kapnak.
Schön és Breitner
bankház Budapest,
VII. ker., Erzsébet-körut 56. sz.

Mazzantini Szabados-féle táncintézetben
a 2-ik tanfolyam és a gyermektanfolyam nov. 15-én Kezdődik. Beiratások naponta.
V., Mérleg-utca 13. sz.
Tisztelettel
Mazzantini Lajosné
a m. kir. Opera balettmárnője.

Kiváló előnyöket
és a legnagyobb biztonságot nyujt
OSZTÁLYSORSJEGY-
vevőknek a
NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZV.-TARS.
Budapesten, Gizella-tér 1. sz. (Haas-Palota)
mert abban a helyzetben van, hogy a nyereményeket bármily összegben — kivánatra lejárat előtt is — JUTALÉK és KÖLTSÉGMENTESEN kifizeti. Ugyanily előnyös feltételek mellett a **nevezett intézettől származó n erősorsjegyeket** beváltjuk: **a pesti magyar kereskedelmi bank összes főkjai,** valamint a legtöbb **magyar vidéki takarékpénztár** és számos **külföldi bank.** A „Nemzeti" nemcsak hivatalos sorsolást jegyzőkönyvet küld szét, hanem **azonkivül** ügyfeleit nyeremény esetén a — **legnagyobb titoktartás mellett** — **levélbelileg** is értesíti, miáltal a fél a nyereményéről meg nem feledkezhetik, mi egyébként gyakran előfordul. Aki **elsőrangu,** FELTÉTLENÜL MEGBIZHATÓ összeköttetésre sályt fokozt, az megrendelésével forduljon **közvetlenül** a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársasághoz **hol** eddig a **legtöbb főnyeremény nyerték.** Az eredeti sorsjegyek ára a **f. év november hó 10.** és **20-án** megtartandó első osztályu huzásokhoz: egész à kor. 12.—, fél à 6.—, negyed à 3.—, nyolcad à 1½ korona.

A
BIKAVÉR-LIKÖR
TISZTA BORPÁRLAT.
ENNÉLFOGVA
ÉTVÁGYERJESZTŐ ÉS GYOMORERŐSITŐ.
GYÁR:
KLEIN JÓZSEF ÉS ADOLF, BUDAPEST
TÖRVÉNYESEN VÉDVE.

A TELJES NAPI ARAT
kapja meg nálam **sorsjegyeiért** és
UGYANAZON SORSJEGYEKET
visszaveheti **könyelmes havi törlesztés ellenében**
ELZÁLOGOSITOTT
sorsjegyeket kiváltok és a fenti mód szerint előálló fennmaradt összeget készpénzben kifizetem.
Kérem a zálogjegy beküldését
Fleissig Sándor BANKHÁZ BUDAPEST Erzsébet-körut 2.

BEÖTHY ÁKOS: * POLITIKAI TANULMÁNY.
A MAGYAR ÁLLAMISÁG FEJLŐDÉSE ÉS KÜZDELMEI
MÁSODIK RÉSZ
2-IK KÖTETE
MEGJELENT!
Ára **10** korona.
TARTALMA: *Harmadik könyv:* Az öntudatos akczió kezdete. Kossuth átveszi a vezérletet. A törekvés az alkotmány békés uton való keresztülvitelére. A remények meghiusulása. A Pesti Hirlap megjelenésétől az 1844-iki országgyülés bezártáig.
Negyedik könyv: Az ellentétek kiélesedése. A kormány a reform ügyét a hatalmi térre játszsza át. Annak hatása, valamint az ellenzéki visszahatás. A küzdelem élet-halálfusává fajul. A védegyleti mozgalom kezdetétől az 1847-iki országgyülés megnyiltáig.
Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában Budapest (Kerepesi-út 54. sz.). Kapható ugyanott, valamint minden könyvkereskedésben.

Huzás már november 16-án.
Jószív-sorsjegy
Főnyeremény 30.000 korona | **Évenként 2 huzás.**
KAPHATÓ
36 havi részletfizetésre
HAVIBEFIZETÉS
5 darabra . . . . 2 kor. 20 fill.
10 darabra . . . . 4 kor. 40 fill.
Már az első részlet beküldése és 35 fill. póstadij ellenében megküldöm a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet 2 részlet egyszere való beküldésénél 3 részlet nyugtáztatik, tehát **egy részlet ingyen nyugtáztatik.**
FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ Budapest, Erzsébet-körut 2.
AZONNALI JÁTÉKJOG.

Tud Ön Franciául?
A francia nyelv kedvelőinek szives figyelmébe ajánljuk a
Francia Könyvtár
cimü vállalatot, szerkesztik: **dr. THEISZ GYULA és MATSKÁSSY JÓZSEF.**
E y-egy szám ára 70 fill. Kettős szám ára 1 kor.
1. **Racine:** Britannicus. Hofer Károly.
2. **Voltaire:** Siécle de Louis XIV.: I. Dr. Chovancsák F.
3. **Me. de Sévigné:** Lettres choisies. Dr. Kemény Ferenc.
4. **Töpffer:** Nouvelles genevoises. Ballenegger H.
5. **Augier et Sandeau:** Le Gendre de Monsieur Poirier. Orvok Mihály.
6. **Sandeau:** Madeleine. Matskássy József.
7. **Barante:** Jeanne D'Arc. Dr. Theisz Gyula.
8. **Coppée:** Le Passant. — Le Luthier de Cremone. Dr. Szombathy István.
9. **Chateaubriand:** Atala. Dr. Huszár Vilmos.
10. **Cornelle:** Le Cid. Dr. Pekár Károly.
11. **Racine.** Athalie. Téri József.
12. **Feuillet:** Le village. Ballenegger Henrik.
13. **Voltaire:** Zaïre. Dr. Gombocz Zoltán.
14—15. **Scribe:** Les Doigts de fée. Palóczi Lipót.
16. **Cornelle:** Horace. Dr. Pekár Ferenc.
17. **Souvestre:** Contes. Dr. Oláh Béla.
18. **Daudet:** Contes. Ballenegger Henrik.
19. **Contes populaires de France.** Kiadja Klimó Mihály.
20. **Lafontaine:** Fables. Gross Leopoldina.
21. **Analyses des chefs d'oeuvre dramatiques.** Dr. Kemény Ferenc.
22. **Victor Hugo:** Poésies. Dr. Heller Bernáth.
23. **Molière:** L'Avare. Bartos F.
24. **Voltaire:** Siécle de Louis XIV.: II. Dr. Chovancsák J.
25. **Theuriet:** Contes. Dr. Horvay Róbert.
Minden kötet életrajzi bevezetéssel, magyarázatokkal és jegyzetekkel ellátva.
THEISZ-MATSKÁSSY-féle
Francia—magyar és Magyar—francia szótár
I. rész Francia—magyar szótár. **Ára 5 korona.**
II. rész Magyar—francia szótár. Sajtó alatt van:
KEMÉNY FERENC: A francia helyesirás és syntaxis reformja. **Ára 60 fill.**
KÁLMÁN MIKSA. — — Francia társalgó. — — **Ára 1 korona.**
Kaphatók minden könyvkereskedésben vagy a kiadóhivatalban
LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

A titkos betegségek
alapos gyógyitásáról.
Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legujabban külföldön beszerzett speciális műszerekkel meg a legrégibb betegségnek is pontosan meg lehet határozni a székhelyét, elterjedését, minőségét, következményeit: bármily mélyen fészkelte is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedveibe. Ezen biztos vizsgálat alapján teljes biztossággal meghatározható a betegségi állapotnak megfelelő, alapos gyógyuláshoz vezető speciális gyógyitási mód is, amelyet mindenki, foglalkozásának megzavarása nélkül, otthon is elvégezhet. Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak irja le a baját, amelynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasitást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Leveleibe válaszbélyeget mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kivánatra mindenki visszakapja azokat.
Ilyen tökéletes és hézagpótló hazánkban Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, országos hirü intézete (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.), ahol jóakaratlal, őszintén és lelkiismeretesen kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életről felvilágositást, ahol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a kóranyagoktól és lelki kinjai is megszünnek.
A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyitja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakóros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinc-bajokat, sérveket, az önfertőzés és szifilisz utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), kezdődő elmezavarti aranyeret, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 óráig délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).
Cim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Én Csillag Anna

185 cm. óriás hossza Loreley-hajamat, az általam feltalált konócs ***14 havi használata*** után értem el. Ezen kenőcs az egyedüli szer a haj ápolására, a növés elmozditására, a fejbőr erősitésére, uraknál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid idei használat után is ugy a hajnak, mint szakállnak természetes fényt és teltségot kölcsönöz és megóvja ezeket a korai megőszüléstől egész a késő aggkorig.
Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.
Postai szétküldés naponként az összegnek előre való beküldése után vagy utánvéttel az egész világba a gyárból, nova ***minden*** rendelés intézendő.
Csillag Anna
Wien, I., Graben 14.

Postafordultával küld
Önnek kivánatra
Sternberg bankház
Budapest
V., Nagykorona-utca 15.
szerencse-számokat
a november 19. és 20-án megejtendő huzáshoz.
Egész sorsjegy K 12.—, fél K 6.—, negyed K 3.—, nyolcad K. 1.50.

Lakásdiszek.
Nászajándéknak alkalmas sensatiós, olcsó honi és külföldi müipari tárgyak kaphatók
Hegedüs Zsigmondnál
Andrássy-ut 17. szám. u. m. olajfestmények, aquarellek, acélmetszetek, keretek, tükrök, etagerek, oszlopok, képállványok, paravanok, szervir, jour, dohányzó, szalon és női irószalonok, szalonszekrények, diszórák, kandeláberek, iró- és szivar-készletek, szobrok, bronz- és teracotta-diszek stb. Minden tárgyon a szabott ár fel van tüntetve.

Grand Hotel Isotta
Genua, Olaszország.
Elsőrangu ház. Legjobb fekvésü a városban. Szobák 4 lirától világitás és kiszolgálással. Penzió 12 lirától kezdve. Prospectus ingyen és bérmentve.

GUMMI
ÓVSZEREK.
Legmegbizhatóbb francia gyártmány férfi részére.
Gummi 12 drb. fin. minőség kisebb **1** frt.
Gummi 12 drb. fin. minőség nagyobb **1.20.**
Gummi 12 drb. legfinomabb kisebb **2** frt.
Gummi 12 drb. legfinomabb nagyobb **3** frt.
Capot amerikain (rövid) **12** drb. legfinomabb **2.50.**
Hálhólyag 12 drb. legfin. **2.—, 3.— és 5** frt.
Mintegy tájtemény 25 drb. minden fajából **4** frt.
Neverip 12 drb legf. legvékonyabb és legkellemesebb férfi óvszer **5** frt.
Sérvkötő legjobb rugóval drbja **2, 3 és 5** frt.
Suspensor (heretartó) drbja **25, 50** kr. és **1** frt.
Diana-öv (havi baj ellen) drbja **2.50,** és **3.50.**
Irrigátor teljesen felszerelve **1.50** és **2** frt.
Minden rendeléshez képes árjegyzéket és használati utasitást mellékelek. — Szétküldés titoktartás mellett.
Tropp Mór
Budapest, VII/3. Kerepesi-ut 34.
Huszár-utca sarkán. Központi pályaudvar közelében.

Butorvásárlók
figyelmébe! Mielőtt butort vásárol? érdeklődjék a Beraktározási vállalatnak Budapest, IV. ker., Zöldfa-utca 14. szám, az udvarban, hallatlan olcsón beszerezhető mindennemü uj és kevesett használt butorai iránt Ugyanott beraktározásra mindennemü butor és lakberendezési cikk elvállaltatik és kivánatra 8 szazalék kamat mellett előleg is adatik.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Ülői-ut 25.